

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sølvsmeden 47. årg. nr. 7

1907-1957

FÅREVEJLE HØJSKOLE

SYGEPLEJEHØJSKOLE

Sølvsmønt 47. årg nr. 7

Fårevejle Højskole

gennem 50 år

EN LILLE BILLEDREPORTAGE
OG LIDT MERE

Af Vald. Olsen

1957 / 2185

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

Johannes Hansen: „Den gode hyrde“. Skænket til Fårevejle Højskole 1955.

Først lidt forhistorie:

I 1904 blev Fårevejle præstekald ledigt efter gamle pastor Rosen. Blandt ansøgerne hertil var pastor P. C. Dyekjær, som tidligere havde været sognepræst på Mors, men på det tidspunkt var redaktør af „Kristeligt Dagblad“. Pastor Dyekjær havde journalistiske evner og havde opnået at befæste bladets position ud over landet. Det var formodentlig hans ophøjede ligevægt og uforstyrrelige ro tilligemed hans fremtrædende og i de fleste kredse anerkendte indlæg i den tids offentlige debatter om sociale opgaver, der skaffede ham flertal i Fårevejle menighedsråd. I ham havde da sognet i 13 år en nidkær sognepræst, der ikke alene førte en retlinet, klar forkyndelse, men hvis virkestrang hurtigt mærkedes på adskillige områder også uden for hans egentlige felt.

De åndelige forhold, der mødte pastor Dyekjær i Fårevejle sogn, var mere end brogede. Den korte afstand fra Vallekilde højskole og valgmenighed havde forståeligt nok medført, at adskillige af de mest kulturelt interesserede familier i årenes løb havde sluttet sig hertil. Med oprindelse i de såkaldte „gudelige forsamlinger“, som havde båret dansk kirkeliv frelst gennem rationalismens dødvande ca. 1800—1850, og i de store vækkelser, som gik over landet i firserne og halvfemserne, og som „Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark“ var redskabet til, var der endvidere i Bjergene, som udgør den sydvestlige del af sognet, et Indre Missions samfund,

som blev båret af mange småkårshjem både dér og i Ordrup, Kårup og omliggende byer. Samlingsstedet var det lille missionshus i Bjergerne; men også rundt om i hjemmene levedes et rigt og frugtbart samfundsliv med samtalemøder, vennemøder og andre former for kristeligt fællesskab. Men den overvejende del af sognets befolkning var ikke kirkesøgende eller i øvrigt interesserede i åndelige spørgsmål. For en ordens skyld må nævnes, at enkelte familier var blevet bytte for propagandaen fra „Millenniets Daggrø“ (Jehovas Vidner) eller havde sluttet sig til et frikirkesamfund „Frimissionen“ (Det danske Missionsforbund).

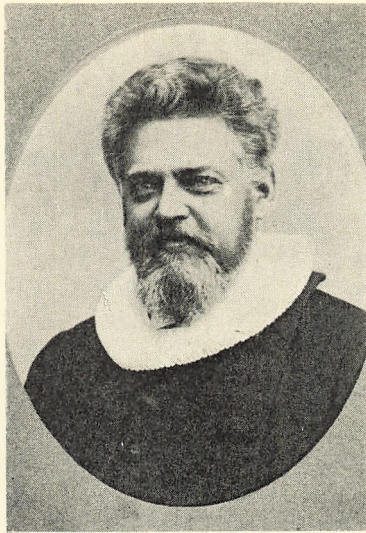
Også i social henseende var der store modsætninger i Fårevejle kommune. Det højdedrag, som strækker sig fra syd mod nord, tilligemed den del, hvis terræn falder mod øst ned mod Lammefjorden, består af meget frugtbar agerjord. Siden fjordens indtørring i 1870'erne havde landbrugerne i denne del af sognet desuden haft adgang til på billige vilkår at leje store græsarealer her til græsning og høslet. Herigennem var opnået en vis velstand i denne del af kommunen, og herfra blev den da også administreret som noget selvfølgeligt.

Den del af højdedraget, som falder mod vest, er derimod hovedsagelig letmuldet eller sandjord, hvor befolkningen fra gammel tid havde levet i stor nøjsomhed og tillige stærkt afsondret og uden væsentlig indflydelse på sognets øvrige liv. Først i årene hen mod århundredskiftet var udnyttelsen af Lammefjordens græsarealer også kommet denne del af sognet til gode, og derigennem var det sociale skel mellem disse to områder i nogen grad blevet udlignet.

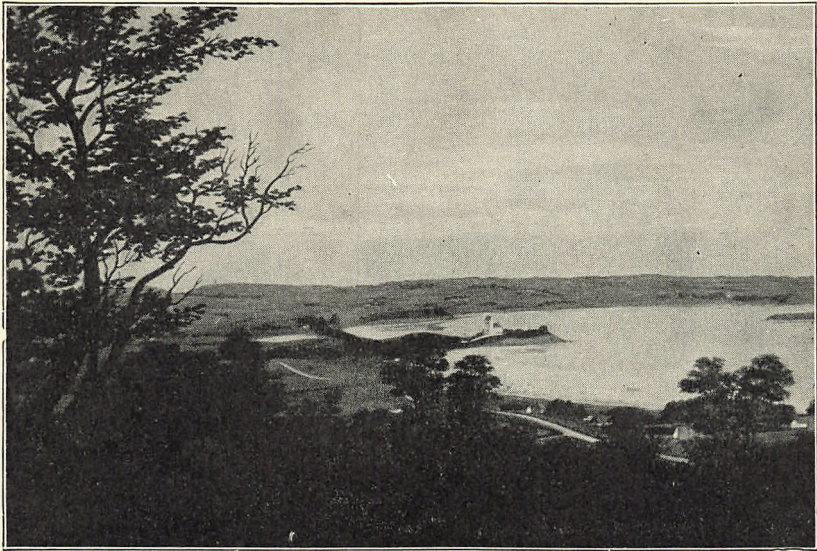
Derimod regnede ingen dengang med, at den del af Fårevejle sogn, som bestod af den udtørrede Lammefjord, skulle få nogen indflydelse på sognets offentlige liv. Man havde vænnet sig til, at Lammefjorden blot var et billigt forsyningssted for de omliggende egne foderbehov til kreaturer, og vel forestillet sig, at sådan skulle det også blive ved at være.

Først da projekterne om en jernbane fra Holbæk til Nykøbing Sj. fremkom i midten af halvfemserne, skiftede dette billede. Indtil da havde Odsherred ligget ret isoleret. Man havde fra det østlige Odsherred fragtbåde mellem Holbæk og Nykøbing, samt — før Lammefjordens udtørring — færgeforbindelse fra Gundestrup til Audebo Færgetro, mens man fra det vestlige Odsherred — ja, for øvrigt fra hele Odsherred — ikke havde nogen nærmere landevejsforbindelse end over Fårevejle—Vindekilde—Hørve—Svinninge.

Da Odsherredsbanen blev projekteret, havde man to muligheder: enten at føre den over Audebodæmningen over det østlige Odsherred eller over Hørve—Vindekilde—Fårevejle Kirkeby—Asnæs. Naturligvis måtte den vestlige linjeføring foretrækkes, da den derved passerede og derfor kunne opnå tilskud og garantier fra en større række kommuner. Den mulighed at føre banen over Lammefjorden så man helt bort fra, både fordi man ikke i sognets førende kredse havde

Sognepræst P. C. Dyekjær

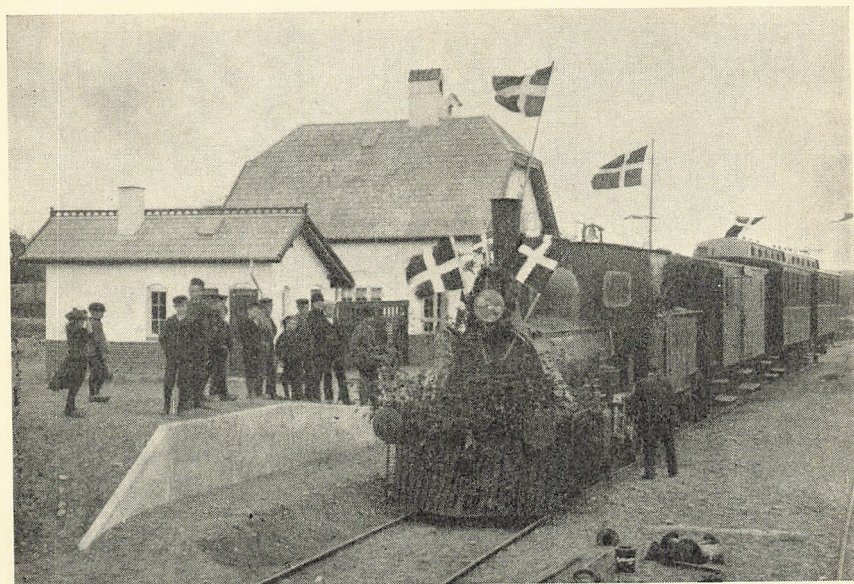
Lammefjorden 1850

Audebodæmningen

Nybyggere på Lammefjorden. — Søren Andreassen med familie.

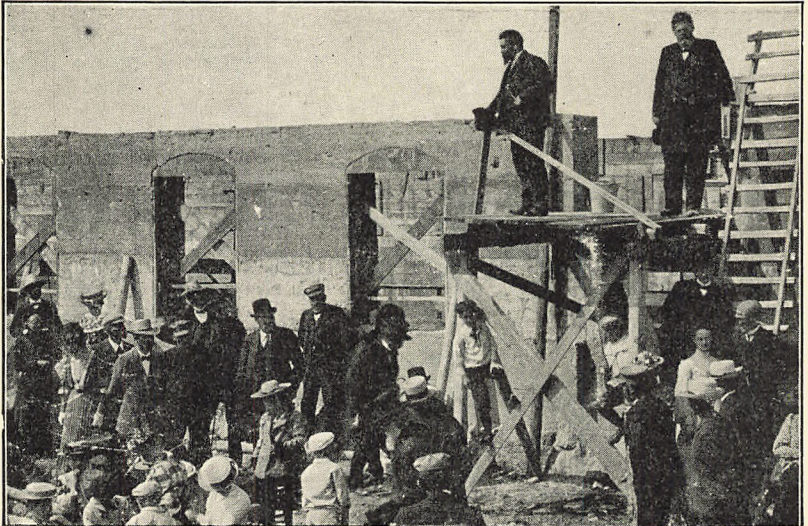
Odsherredsbanens åbning 1898

Flintholm 1906

Højskoleforstander Janus Andreassen og hustru

Grundstensnedlæggelsen 17.7.1907

nogen interesse deri, og fordi de bundløse dyndarealer på Lammefjorden ikke egnede sig for jernbaneanlæg.

Men nu gjorde Niels Hansen-Risegaard, som forud for dette tidspunkt havde købt betydelige arealer af den udtørrede Lammefjord omkring Mellemøen og Flintholm, sin indflydelse gældende. Med bistand af landinspektør L. Petersen påviste han, at der i en lige linje fra Hørve Lillevang over Mellemøens vestside til Asnæs fandtes en lerrevle over Lammefjorden, som kun var afbrudt af et forholdsvis kort stykke dyndareal. Ved at føre banen herud over fremfor over Vindekilde, ville banelegemet blive adskillige kilometer kortere, og der ville kunne spares ikke så lidt ved dets bygning. Og da planen tillige fandt kraftig støtte hos jordejerne på Lammefjorden, aktieselskabet til Lammefjordens udtørring og lodsejerlaget, blev det endeligt besluttet, at den nye bane skulle have sin nuværende linjeføring, nemlig fra Hørve over Fårevejle station til Asnæs.

Men mellem den nye station ude på Lammefjorden og den øvrige del af Fårevejle sogn lå der et bundløst dyndareal, så Fårevejle kommune nu måtte ofre betydelige beløb på anlæg af en brugbar vej fra kirkebyen til stationen.

Når dette er omtalt så udførligt, er det udfra den betragtning, at det i virkeligheden blev en aldeles skelsættende begivenhed og en grundlæggende forudsætning for størstedelen af den senere udvikling og bebyggelse i den vestlige del af Lammefjorden i de ca. 50 år fra banens åbning i 1898, indtil bilismen i et dengang uanet omfang nu tilligemed Odsherredsbanen har gjort Odsherred landskendt og elsket — foruden at Fårevejle stationsbygningens placering på Mellemøen også må betragtes som den givne forudsætning for Fårevejle højskoles efterfølgende placering på Flintholm.

Stationens placering medførte også, at man fra alle sider — Hørve, Asnæs, Sandby, Grevinge og Fårevejle — tid efter anden udbyggede eller omlagde de fra udtørringstiden udstykkede såkaldte „høveje“, så de alle fører mod Fårevejle station. Alle disse forbindelsesveje på Lammefjorden, som dengang kun bestod af opblødte markveje, hvor man kun kunne færdes om sommeren, er nu indgrøftede, plasterbelagte og asfalterede.

Drikkevand var også dengang et vanskeligt problem på Lammefjorden. Man kunne ved brøndgravning kun fremskaffe det såkaldte „brakvand“. Dette kunne anvendes til vanding af kreaturer og til vask, men var ikke anvendeligt som drikkevand for mennesker på grund af en ejendommelig sur, dyndet, saltvandsagtig smag, som vakte stærkt ubehag ved blot at smage derpå, og som også var sundhedsfarligt for den menneskelige organisme. Lammefjordens første fattige nybyggere led herunder og øjnede ingen mulighed for ændrede vilkår på dette område.

Nogle år tidligere havde Hansen-Risegaard opført en byg-

ning mellem Flintholm og Mellemøen til brug som afholdshjem og med lidt butikssalg af smaafor nødenheder for de mennesker, som fra oplandet arbejdede derude. Den første vært her var fiskeriselskabets inspektør, K r e b s, som dog snart efter flyttede ud ved Audebo dæmning, hvor han derefter i mange år var leder af pumpestationen.

Ved jernbanestationens placering paa Mellemøens forstrand blev imidlertid interessen for Lammefjorden vakt i store kredse, og der blev foretaget omfattende jordsalg af de arealer, som nu havde udsigt til at få anlagt veje i deres nærhed. I forbindelse hermed blev også Lammefjordens vandforsyning taget op i videre perspektiver. Flere og flere blev interesserede heri med fremtidig bebyggelse for øje, og der blev ført en rørledning fra kilderne i Riis bakker til et vandreservoir, som blev opført på Flintholm for den forventede bebyggelse omkring Fårevejle station.

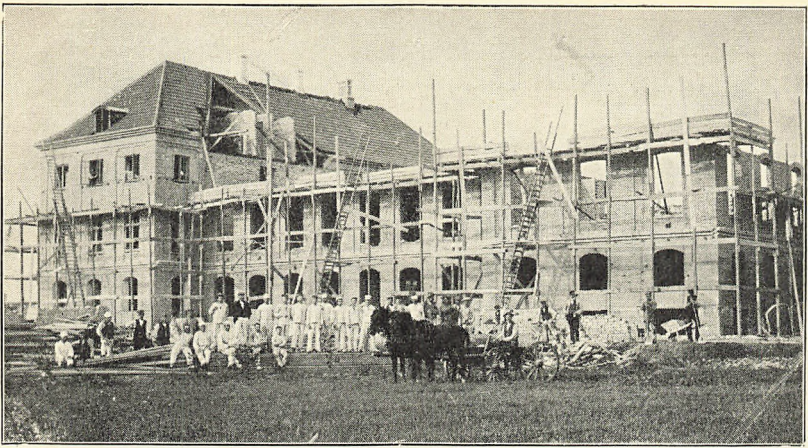
Omtrent paa samme tidspunkt havde et konsortium bestaaende af gdr. P. A n d e r s e n, Nørup, malermester H a n s L a r s e n, Regstrup, og købmd. C h r. H a n s e n, Regstrup, købt et ca. 50 tdr. ld. stort areal, der mod syd begrænsedes af den nuværende Adellers Allé, mod vest af den nuværende Asnæsvej, mod nord af de arealer, som nu udgør Hyldgaards jordtilliggende, og mod øst af jernbanen. Disse udskiftede derefter arealet således, at Chr. Hansen overtog den trekant, som begrænsedes mod syd af Adellers Allé, mod øst af jernbaneplassen og mod nord af Stationsvej. Hans Larsen overtog det areal, hvorpaa han senere opførte ejendommen Stenhøj, og P. Andersen overtog størstedelen af det areal, som nu ejes af højskolen, og hvorpaa han opførte ejendommen F l i n t h o l m.

Alt henlå dengang nøgent uden anden træ- eller buskvækst end den gamle tjørn, som endnu står ved vandtårnet på Flintholm. Arealerne var oversået med et utal af store kampesten, som havet i tidens løb havde blottet, og som derefter havde virket som bølgebrydere i havstokken omkring Lammefjordens øer, Ingersholm, Flintholm, Mellemøen og Storøen.

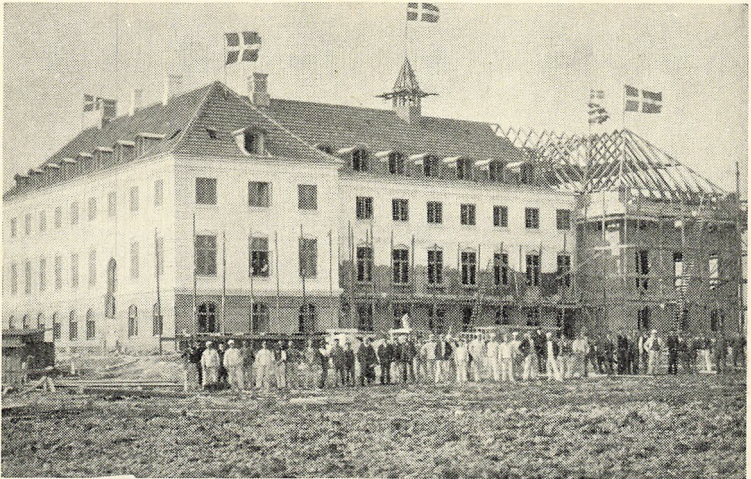
Alt dette er kun spredte notater af forhistorien, som i virkeligheden er meget længere.

Af forhistorien bør dog måske også nævnes oprindelsen til S ø r e n B a y's maleri af „Lammefjorden 1850“, som er kendt fra højskolens foredragssal.

På hovedgården Dragsholm, som ejedes af lensbaron Z y t p h e n A d e l e r, var justitsråd C r a m e r dengang godsforvalter og havde godskontor og bolig på Rødegaard i Vindekilde. Fru justitsråd Cramer var i besiddelse af en kunstnerisk åre og malede en del landskabsbilleder. Fra et højt punkt, som er beliggende mellem Vejrhøj og Kulås-skoven, fæstede hun på lærredet den vidunderlige udsigt, som dengang var over Lammefjordens vande med øerne og Fårevejle kirkes fremspringende pynt. Dette maleri var ca. 20 × 30 cm og gik senere i arv til sønnen C a r l C r a m e r. Fotograf Søren Bay for-

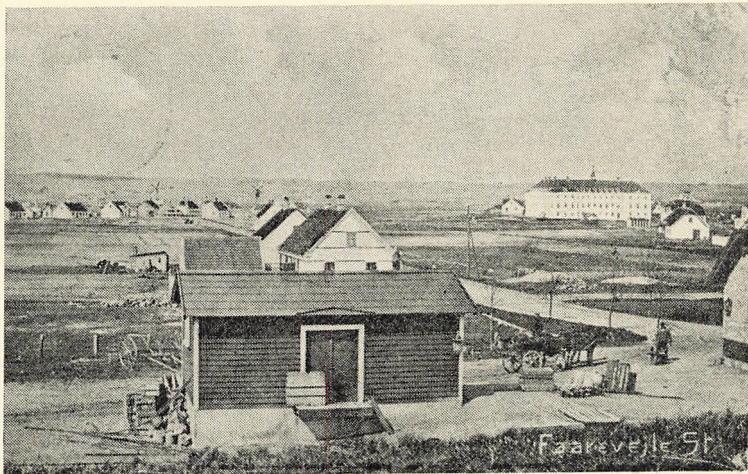
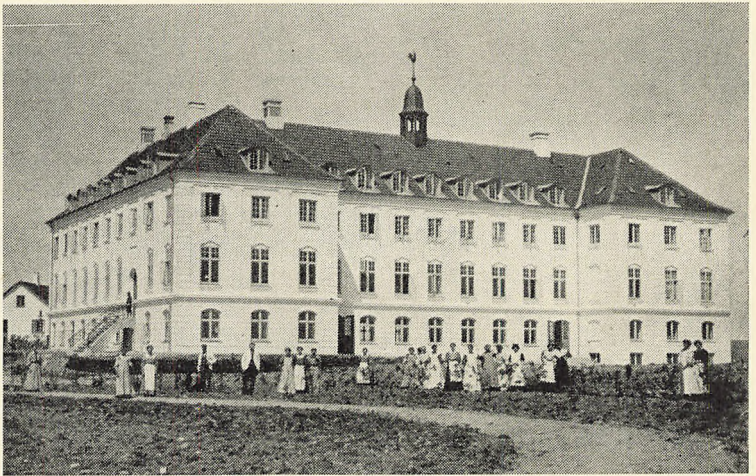
Murene
rejses

3. maj 1908

Sommeren
1908

Stationsbyen
skyder op

Første sommerhold 1908

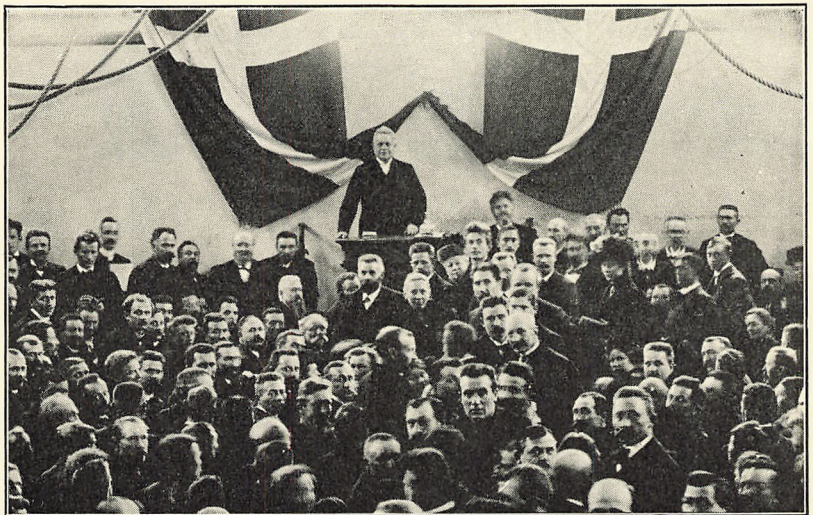
Havebrugs-
elever 1908

På Flinholm
1908

Det begynder at gro

I. C. Christensen på talerstolen i gymnastiksalen 1910

størrede dette fotografisk til 50 × 135 cm, og efter denne forstørrelse, som endnu findes, malede S. Bay derefter den smukke baggrund, som gennem alle skiftende tider har prydet foredragssalen. Rammen om maleriet blev fremstillet af gammelt egetræ, som blev fundet i Lammefjordens dynd, og som stammer fra stenalder-skovene for 5000 år siden. Navnene på flere af de medhjælpere, som bistod S. Bay med rammens forarbejdning, findes indbrændt på rammen.

Men nu selve højskolens historie.

Ja, den kan ikke skrives her. Det ville føre alt for vidt og ville sprænge rammen for det, som her kan rummes. Den kommer derfor først senere. Her må vi nøjes med en lille billedreportage.

I efteråret 1906 blev Asnæs Realskole udbudt til salg. Dette faldt sammen med, at en kreds af Indre Missions venner i Odsherred op tog et arbejde for rejsning af en Indre Missions højskole i Odsherred. Man fandt dog ved nærmere forhandling Asnæs Realskole uegnet, og bl. a. ved pastor Dyekjærs indflydelse valgte man ved et møde i Asnæs 6. februar 1907 at opføre en ny højskole i Fårevejle sogn.

Med mellemkomst af lærer J. P. Petersen, Fårevejle, som var dimitteret fra Nr. Nissum seminarium, blev der nu indledt forhandling med forstander J a n u s A n d r e a s s e n, som nylig havde solgt Nr. Nissum højskole og seminarium, om at overtage forstanderstillingen i Fårevejle.

Samtidig førtes der forhandlinger om, hvilken beliggenhed i Fårevejle sogn skolen skulle have, idet man især fæstede sig ved tre muligheder, nemlig enten et højtliggende areal ved Kulås skov (hvor der senere er anlagt frugtplantage) eller et areal af Fårevejle præstegårdsjord (omtrent hvor De gamles Hjem senere er opført), eller et eller andet areal på Lammefjorden nærmere ved stationen. Men da beliggenheden i forhold til jernbanestationen dengang — før bilernes tid — betød langt mere end nu, besluttedes det i udvalget, at højskolen skulle opføres i nærheden af Fårevejle station.

Om det endelige valg af byggegrund på Flintholm fortæller forstander Andreassen således i højskolens 25 års jubilæumsskrift: „Den 13. marts 1907 blev jeg indbudt til at møde ved Fårevejle station for at se på forskellige arealer, der var at få til købs til højskolens grund. Jeg ankom med middagstoget til Fårevejle station og blev straks ført ud til forskellige arealer på den flade Lammefjordsbund; men jeg syntes, at de alle så så umulige ud. Til sidst kom vi op på Flintholm, og for første gang stod jeg på denne ejendommelige lille „ø“ i den udtørrede Lammefjord og betragtede den store flade på de godt 10.000 tdr. land, som her er indvundet fra havet. Jeg skal ikke skjule, at det var med ejendommelige følelser, at jeg betragtede den lille „ø“ med dens omgivelser, thi blandt de grunde, der var til

salg, og som man havde vist mig, var jeg straks klar over, at her var stedet, hvor det skulle foregå, når højskolen — som vedtaget var — skulle ligge i nærheden af Fårevejle station“.

Udvalget for opførelse af Fårevejle højskole afholdt derefter konstituerende generalforsamling i Hørve missionshus d. 7. juni 1907, og her valgtes pastor P. C. Dyekjær til formand, gdr. Jens Larsen, Skippinge, til næstformand og tømrermester Anders Johansen, Hørve, til kasserer. Dette tremandsudvalg afsluttede derefter ved købekontrakt af 15. juni 1907 købet af ejendommen Flintholm.

Man tog straks fat på udgravnings- og byggearbejderne, og allerede d. 19. juli kunne grundstenen nedlægges. På billedet ses pastor Dyekjær og forstander Andreassen på murstilladset, som er rejst, hvor nu hovedtrappen findes. Grundstenen er indmuret i det hjørne af muren, hvor Andreassen står. Genpart af grundstensdokumentet findes desværre ikke blandt højskolens dokumenter.

Forstander Andreassens første plan gik ud på at bygge en højskole til ca. 60 elever, og hertil var udarbejdet en fortegning. Efter at arkitektarbejdet var overdraget til bygmester Christensen, Haslev, udvidedes byggeplanen, så der kunne skaffes plads til i alt ca. 120 elever.

De omfattende arbejder med udgravning, planering, kultivering, have- og vejanlæg og bygningsarbejde fortsattes derefter sommeren igennem, og samtidig arbejdede Andreassen og hans medarbejdere ud over landet for tilgang af elever.

Højskolens indvielse fandt sted d. 3. november med en umådelig tilstrømning af mennesker. Det småregnede, og nordfløjen var ikke så vidt færdig, at der var lagt gulv i foredragssalen. Man samledes dels i gymnastiksalen og dels på gårdspladsen under eftermiddagens indvielsesmøde. Fotograf Bay's hornorkester musicerede, og provst Zeuthens indvielsestale blev holdt fra en vinduesniche ved gymnastiksalen. Aftenmødet, hvor vi første gang mødte C. M. Julin — han havde fået orlov fra soldatertjenesten og var i uniform — måtte helt forlægges til gymnastiksalen, som endnu kun havde cementgulv og endnu savnede vinduer. Der var ankommet en stor elevflokk, og selv om de ydre forhold var primitive, var glæden stor over alt, hvad der var opnået.

Højskolen var anlagt med den opgave at drive Indre Missions Folkehøjskole med almindelig højskoleundervisning kombineret med landbrugsafdeling, håndværkerafdeling og havebrugsafdeling med sideløbende kursus i landbrugets bierhverv, herunder fjerkræavl og kaninavl. Desuden var forstander Andreassen så meget forud for sin tid, at han også ville optage kursus i sociale spørgsmål og i samfundslære som en af højskolens opgaver. Og med disse opgaver for øje gik Andreassen og hans medhjælperstab trøstigt i gang med at fylde den ny højskolebygningens store ramme.

Højskoleforstan-
der Wald. Götz-
sche og hustru
Ellen

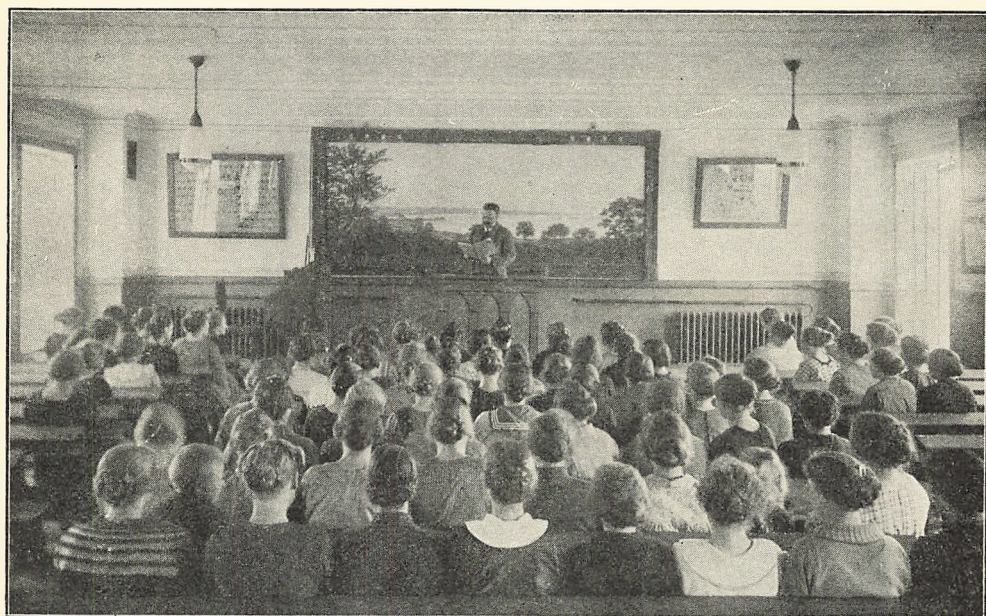
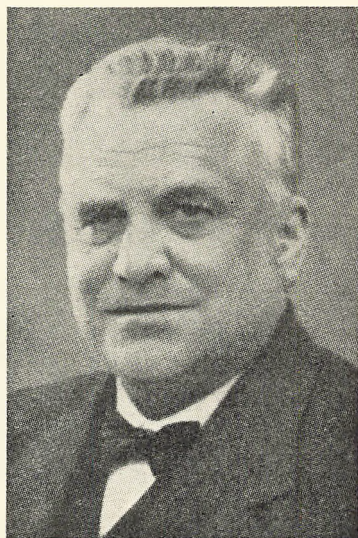
Student-
mødet 1911

Latiner-
mødet 1911

Højskoleforstander C. M. Julin og hustru Christine

Til foredrag hos Julin i „Mariasalen“

Den oprindelige plan med en skole til ca. 60 elever var kalkuleret til ca. 90.000 kr.; men den udvidede plan til ca. 120 elever, som nu stod opført, havde kostet ca. 188.000 kr.; og i løbet af de få måneder, der var gået med opførelsen, havde tegningen af aktier i højskolen ikke fulgt med i samme forhold, og prioriteringsforholdene viste sig på det tidspunkt at være så vanskelige, at det kun var muligt at opnå det fornødne banklån på 100.000 kr. på betingelse af, at den kreds, som sluttede op om højskolen, hver for sig ville indskyde sådanne beløb i banken, at disse indskud også udgjorde 100.000 kr. De fleste smaasparere inden for disse kredse benyttede dengang Bondestandens Sparekasse, og for at hjælpe højskolen over sine prioriteringsvanskeligheder flyttede mange af disse venner deres sparepenge fra Bondestandens Sparekasse til den bank, som financierede højskolen. Ejendommeligt nok undgik disse småsparere derved at blive ramt af den katastrofe, som året efter ramte Bondestandens Sparekasse ved justitsminister Albertis millionbedrageri overfor sparekassen.

En sommersøndag i 1908 havde Helga og Lars Bendtsen, Ordrup Møllegaard, indbudt nogle af de unge, som stod højskolen nærmest, til eftermiddagskaffe. Medens de lå og drøftede højskolens fremtid på græsplænen i Møllegårdens have, blev spørgsmålet da også rejst om at udgive et lille periodisk blad som bindeled mellem højskolen og dens aktionærer og dens fremtidige elever. Der var enighed om at gøre forsøget, og da man så skulle vælge et navn til et sådant organ, fandt vi snart frem til navnet „Sølvsnoren“. Inspirationen hertil lå lige for på baggrund af, at sangen „Sølvsnoren brister dog engang“ var en af de sange, som gennem de foregående års ungdomsvækkelser var meget elsket. Og som den fine sølvsnor, der knyttede bånd mellem gamle og unge, ønskede vi, at bladet skulle virke som bindeled til højskolen. — Samtidig stiftedes Fårevæjle Højskoles Aktionær- og Elevforening, som straks blev aktiv ved tilgang af sommerholdets elever 1908 og vinter eleverne 1907—08.

Begge disse elevholds vandremapper cirkulerer endnu — 50 år efter — og har cirkuleret uafbrudt gennem alle årene til megen glæde og frugtbringende brevvekslinger gennem livets mange omskiftelser. Tak, kære gamle venner!

Ved sommerskolens åbning 3. maj 1908 var højskolen såvidt færdigbygget, at alle tre bygningsfløje kunne tages i brug, og en ny indvielseshøjtidelighed afholdtes ved denne lejlighed.

I modsætning til festen ved vinterskolens åbning var denne indvielsesfest begunstiget af et pragtfuldt forårsvejr.

(Den cyklist, som springer af cyklen længst til venstre på billedet, er Hansén-Risegård.)

Hele gårdspladsen var fyldt af en tusindtallig forsamling, da Indre Missions formand talte fra et åbentstående vindue i foredragssalen.

Forplejningsopgaven for de mange tilrejsende gæster var trods de bedst mulige forberedelser den dag et uløseligt problem.

En sådan folkevandring til Lammefjorden var aldrig tidligere oplevet, og den begejstring, taknemlighed og forventning til fremtiden, som derved vakttes, hjalp til, at man med godt humør overvandt alle praktiske begyndervanskeligheder.

Så fortsattes højskolearbejdets hverdag, og vinterens første karlehold afløstes af sommerens pigehold.

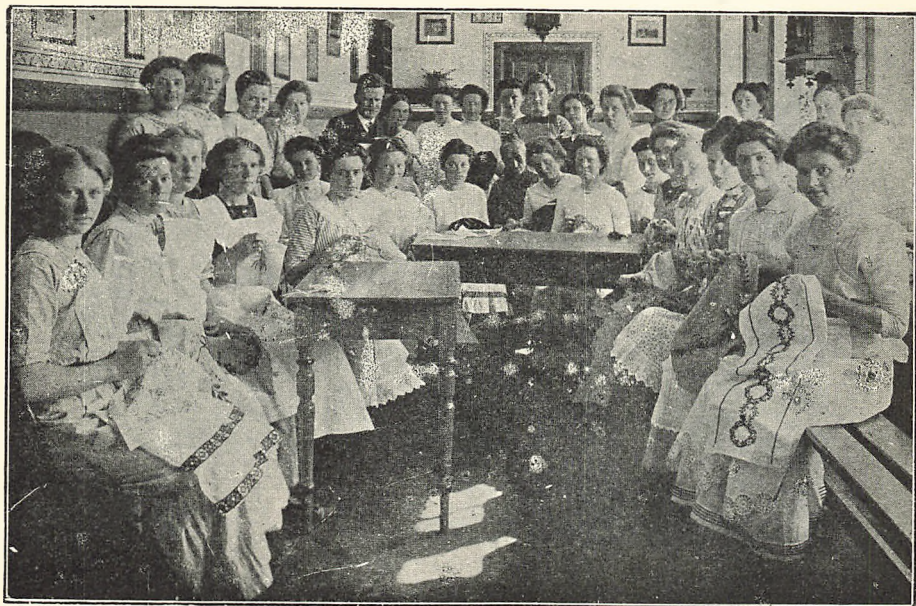
Samtidig påbegyndtes husholdningskursus, husflidskursus, havebrugskursus, håndgerningskursus, gymnastikkursus og landbrugskursus.

På samme tid begyndte også de første erhvervshjem at rejse sig på arealerne mellem jernbanestationen og højskolen, og dermed begyndte konturerne at danne sig af den nybygger-stationsby, som man straks fra højskolens placering på Flintholm var klar over ville rejse sig omkring højskolen.

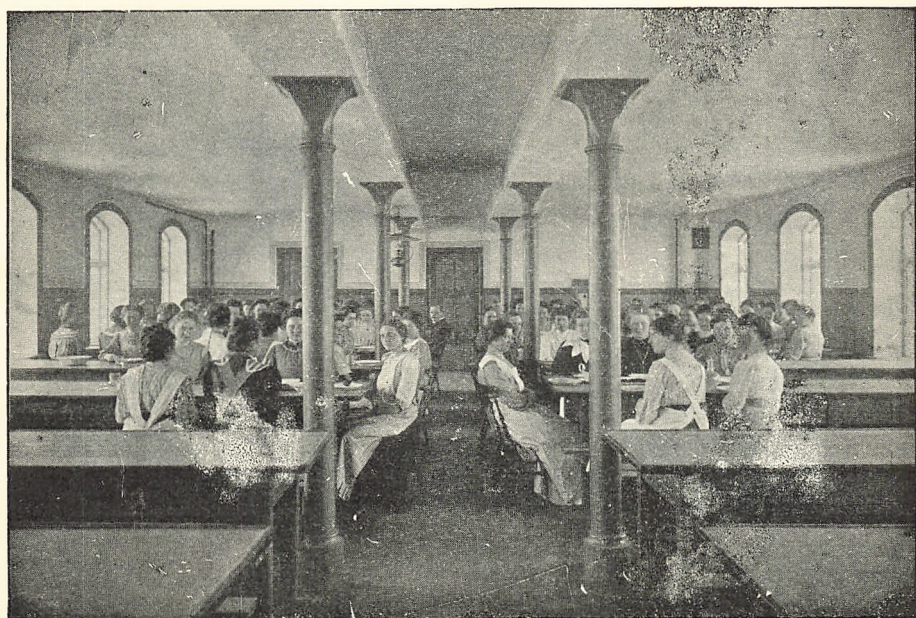
Højskoleforstander Andreassen havde klart blik for den betydning, det ville have, at anlægget af denne by blev præget af højskolens venner, og han købte straks den ejendom, hvori der hidtil havde været drevet detailhandel og (af navn) afholdshjem for omegnens arbejdere, når disse var beskæftiget med grøftgravning, jordarbejde og høbjergning etc. ude på fjorden. Andreassen overdrog opgaven med at omlægge denne forretning og bedst muligt værne byen mod spiritus til en ung mand (forf. - Red.), som efter at have overtaget og betalt varelageret, der væsentligst bestod af spillekort og spiritus, straks puttede lageret af spillekort i kakkellovnen og hældte lageret af spiritus i rendestenen — det var, før man havde kloak i Fårevejle. Dermed blev den lille virksomhed lovet død og undergang af mange tidligere kunder, og kampen mod spiritus og kortspil stod hårdt på i adskillige år i Fårevejle; men livets erfaring i de mellemliggende 50 år har forlængst bekræftet, at når der af samvittighedsgrunde og i barnlig tro gives afkald på de ting, som fører så mange mennesker til fald og så mange hjem i ulykke, så hviler Guds fred og velsignelse over os gennem alle skiftende kår (Matt. 19, 29).

Som foran nævnt slutte højskolens udvidede anlægs- og byggeomkostninger hele byggeudvalgets likvide kapital. Højskolen led derfor allerede fra starten under savnet af driftskapital. Derved trak mørke skyer af økonomiske vanskeligheder allerede i de første driftsår op. En medvirkende årsag hertil var naturligvis også, at den dagældende højskolelov krævede, at enhver ny højskole skulle vise sin levedygtighed ved i de to første driftsår at holde skolen i drift ved privat understøttelse og uden amtsunderstøttelse eller statsanerkendelse. Højskolen kunne derfor ikke opnå statsanerkendelse før fra 1. maj 1910.

En anden medvirkende årsag til disse års økonomiske vanskeligheder var et trist uheld ved ferieafløsningen af fyringen i central-

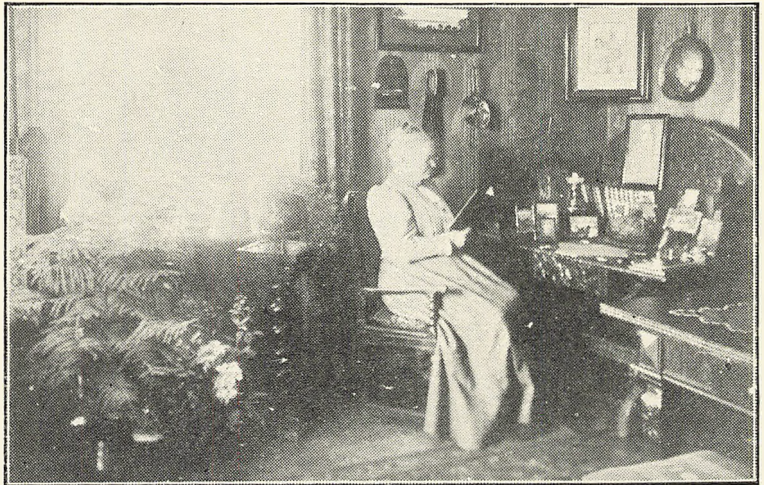
Flittige piger

I „Marthasalen“

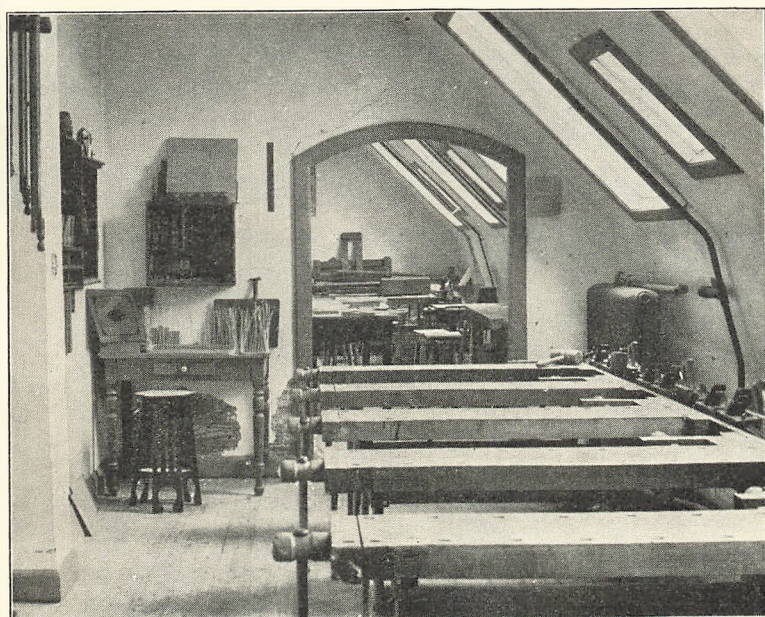
— To medarbejdere: Josef Blomgren

— og fru Schweincke

Undervisning i landmåling

Husfidsklassen

Der bages

Der lyttes

„Fold dig ud,
vort frie flag“
1915

varmeanlægget i julen 1908. Andreassen sluttede sin beretning herom i „Sølvsnoren“ således: „Heldigvis var det juleferie, og inden eleverne kom tilbage, havde vi så nogenlunde gang i støvlerne igen. Og så var vi blevet een erfaring og 117 grå hår rigere, og det er jo også noget værd“.

Flere andre sammenstødende omstændigheder forøgede højskolens økonomiske vanskeligheder, og dette medførte, at mange, som havde støttet højskolen i dens start, blev mere passive, medens andre, da vognen begyndte for alvor at hælde, endogså skubbede til.

Under disse vanskelige forhold voksede der imidlertid i en meget snæver kreds, som var fælles om de problemer, der daglig skulle løses, et fælles afhængighedsforhold frem, som ikke alene førte til et åndeligt fællesskab, men også førte til indbyrdes fortrolighed og åben drøftelse og indbyrdes hjælp i de daglige pengevanskeligheder. Der voksede tillidsforhold frem, som førte til personlige venskaber for hele livet.

I denne periode førte Andreassen også sit program for samfundslære ud i livet gennem de „s o c i a l e k u r s u s“. Disse kursus begyndte i januar 1909 og fortsattes i januar 1910 med foredrag bl. a. af fhv. konsejlspræsident J. C. C h r i s t e n s e n, godsforvalter B e r t h e l s e n, Høng, direktør F e r n a n d o L i n d e r b e r g, præsterne S c h a c k, Vonsild, G a d, Kundby, D y e k j æ r o. m. fl.

Disse kursus havde en umådelig tilslutning fra fjern og nær og skabte sikkert påny en vis tillid til højskolens eksistensmulighed i nogle kredse, men medførte samtidig hos nogle af de venner, som trofast havde bragt store økonomiske ofre for højskolen, en dyb ængstelse for, at denne nye linie i Indre Missions højskolegerning ville medføre en svækkelse i det åndelige vækkelsesarbejde.

Fornævnte økonomiske vanskeligheder sammen med den forskellige vurdering af værdien i de sociale kursus kom til at danne baggrund for, at såvel Andreassen som bestyrelsen fandt det formålstjenligt for højskolen, at Andreassen trak sig tilbage som forstander, hvilket derefter skete 1. november 1910.

I „Sølvsnoren“ juli 1910 meddeler Andreassen, at pastor E. W. G ø t z s c h e vil afløse ham som højskoleforstander fra 1. novbr. Han slutter sin præsentation af forstander Gøtzsche og hustru således: „Mange i vort folk vil bede om rig velsignelse over den gerning, hvortil højskoleforstander Gøtzsche og hustru er kaldede. Og til de unge, som tidligere har gæstet Fårevejle Højskole, siger vi: Glem ikke „det hvide slot“, selv om der kom ny husfader! — Lærerne er jo foreløbig de samme, og den stille usynlige gæst, som så tit virkede iblandt os, vil sikkert gå sin gang fremdeles til frelse og fred“. — Ved slutningsmødet d. 30. oktbr. 1910 opridsede Andreassen resultatet af sin forstanderperiode i Fårevejle således: „Det har været min og min hustrus tanke at lære de unge at kende dem selv, deres Gud og den dem omgivende natur og menneskelivet. Noget er der nået i de tre

år, det er der kendsgerninger for — omend der langt fra er nået så meget, som man kunne ønske — men der er i hvert fald unge, der fandt livet — fandt deres frelser“.

Som noget karakteristisk hos forstander Götzsche skal det erindres, at da familiens flyttegods pr. jernbane var kommet til Fårevjle, og nogle af de nærmeste medarbejdere (forf. - Red.) kørte det fra jernbanen til højskolen og bragte det på plads i forstanderlejligheden, åbnede Götzsche allerførst en kuffert og fremtog en vægtstavle, som han derefter hængte op over døren i dagligstuen, så man straks måtte se den, når man trådte ind i stuen. Dens indskrift lød: Mere et herberge end et hjem. Forstander Götzsche, som sammen med sin familie var kommet hjem fra sin missionærgerning i Indien på grund af sygdom, forklarede, at livet havde lært dem at flytte ind i hvert nyt jordisk hjem under dette motto.

Götzsches forstandertid blev især præget af to store stævner, hvis betydning for mange af deltagerne har kunnet spores livet igennem, nemlig „Latinermødet“ og „Studentermødet“, begge i aug. 1911.

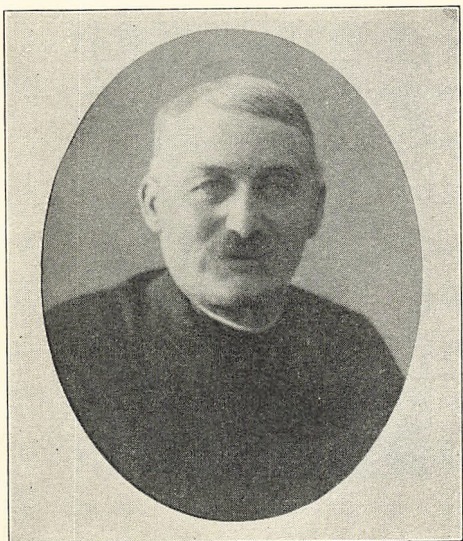
Med pastor Olfert Ricard som leder blev en stor flok unge studerende her bragt i kontakt med personlig, levende, virksom kristendom til berigelse i deres senere livsgerning ud over hele Danmark.

Under de skiftende forhold på højskolen var denne tid efter anden kommet i stadig større økonomisk afhængighedsforhold til sin bankforbindelse, der jævnlig anmodede om at få nedbragt højskolens gæld til banken.

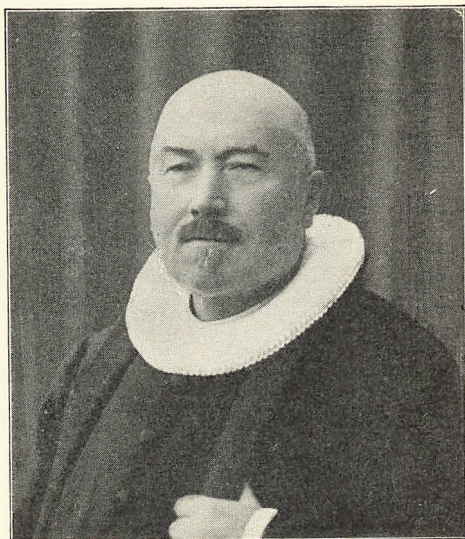
På det tidspunkt bestod den kreds af højskolens grundlæggere, som solidarisk stod med det økonomiske ansvar for højskolens gæld, kun af 38, hvoraf de allerfleste var ubemidlede. Man maatte derfor se i øjnene, at hvis der ikke blev skaffet anden udvej for kapitalrejsning, ville bankens krav enten medføre konkurs for adskillige af disse 38 kautionister eller medføre tvangssalg af højskolen. Ikke underligt, at der i denne spændte situation gjorde sig modsætninger gældende m. h. t., hvorledes den alvorlige sag skulle gribes an. Desværre medførte de, at Vald. Götzsche fratrådte forstanderstillingen allerede i april 1912 og pastor Dyekjær formandsposten.

C. M. Julin havde da været lærer ved højskolen siden dens åbning i 1907 og under vekslende arbejdsvilkår haft en god samarbejdsevne og vundet tillid såvel i højskolens bestyrelse som i mange vennekredse i alle landsdele. Da højskolen nu stod uden forstander fra 1. maj 1912 var det en selvfølge, at bestyrelsen bad Julin om at overtage forstanderstillingen. Samtidig overtog højskolens hidtidige næstformand og meget offervillige og trofaste ven, gdr. Jens Larsen, Skippinge, formandsstillingen.

Da det imidlertid stadig ikke var lykkedes at fremskaffe det af banken krævede afdrag på 100.000 kr., måtte bestyrelsen samtidig

Gdr. Jens Larsen
— skolens formand 1911-13

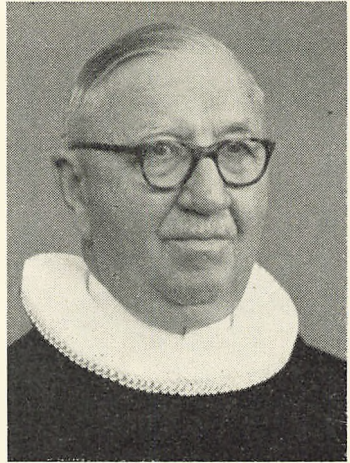
Sognepræst G. Borchsenius, Vallekilde
— skolens formand 1913-23

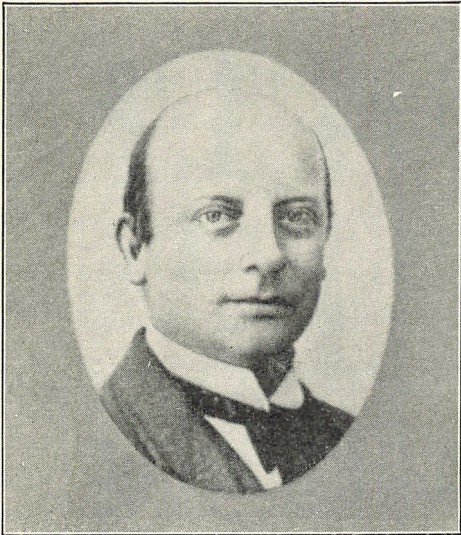
Fru Thusholt med personale og køkkenskrivere, bl. a. J. Chr. Thusholt

Gdr. J. Chr. Nielsen
- skolens formand 1923-40

Pastor Carl Rasmussen

Lærer Aa. Th. Christensen og hustru - skolens medforstander 1927-32

undersøge alle muligheder for anden anvendelse af skolen for at undgå tvangssalg. Disse forhandlinger koncentrerede sig især om eventuel overgang enten til statsanerkendt sanatorium eller til statsanerkendt forskoleseminarium. Det så imidlertid ud, som om alle udveje var lukkede, og efter mange og tunge overvejelser måtte det ved et bestyrelsesmøde d. 27. april 1912 vedtages at opsiges hele lærer- og funktionærpersonalet til 1. november med undtagelse af Julin og lærerinde fru Schweincke, da man ikke kunne forvente længere frist for bankens tilgodehavende, og man derfor ikke kunne skaffe midler til fortsat drift af skolen.

Da det nu så allermest håbløst ud, tilbød et af de solidariske bestyrelsesmedlemmer, gross. Carl Berthelsen, Århus, at han under forudsætning af, at de andre 37 garanter så sig i stand til at fremskaffe 75.000 kr., så ville fremskaffe 25.000 kr. til nedbringelse af højskolens bankgæld.

Det gav fornyede håb. Selv om de fleste var ubemidlede, erklærede alle at ville være med dertil efter evne, og man tegnede sig for beløb fra 200 kr. til 4000 kr. — men alt under forudsætning af, at de 100.000 kr. blev fuldttegnet. Dengang var pengenes købekraft ca. 4—5 gange større end i 1957. Det var således tilsvarende større forpligtelser, man måtte gå ind under i forhold til nutiden.

Ved et bestyrelsesmøde d. 21. juni 1912 var der blandt de 37 garanter tegnet i alt 57.000 kr., hvorefter Carl Berthelsen forhøjede sin tegningssum med 3000 kr., således at der da i alt var tegnet 85.000 kr. til indbetaling i december termin. Derudover blev tegnet 3000 kr. uden for kredsen af de 38 garanter, og endelig forhøjede Carl Berthelsen endnu engang sit tegningsbeløb med 10.000 kr. til i alt 38.000 kr. Som yderste indbetalingsfrist satte banken 3. januar 1913. Det lykkedes næsten alle bidragydere at fremskaffe de tegnede beløb til denne dato, selv om flere måtte stifte private afdragslån for at skaffe pengene. De ca. 2000 kr., som manglede i 100.000, kunne udredes af højskolens kassebeholdning, og det var med stor tak, man skiltes i Holbæk d. 3. januar.

Medens alt dette stod på, havde Julin gennem møderejser overalt fra vestkysten til Bornholm knyttet elever til skolen, og efter at disse ofre var bragt, oprandt der en ny blomstringstid for Fårevejle højskole med voksende elevtal og med rige åndelige vækkelser blandt eleverne.

I januar 1913 valgtes sognepræst G. Borchsenius, Vallekilde, til formand for bestyrelsen.

Den 31. juli 1914 havde sommereleverne udflugt til den baltiske udstilling i Malmø, hvor man bl. a. beundrede den storstilede udstilling af tysk jernbanemateriel; men samtidig undrede man sig over, at midt på eftermiddagen begyndte man at køre alt dette materiel fra udstillingspladsen til havnen, hvorfra både lokomotiver og jernbanevogne m. m. m. blev sejlet bort.

Da man kom til København på hjemrejsen var der avisopslag om tysk krigserklæring, og dermed var den første verdenskrig over os. Der blev givet mobiliseringsordre til den danske hær, og Julin blev også indkaldt samme aften, som august-eleverne ankom. Det blev en bevæget nat. Ingen vidste, om den danske hær skulle i kamp eller til bevogtning.

Ved mobiliseringen blev også Københavns fæstningsværker belagt, og „M a g d a l e n e h j e m m e t“ (Skovtofte) måtte rømmes, og alle beboere, såvel personale som elever, vistnok ca. 150 personer, blev flyttet til Fårevejle Højskole i ca. 1 år.

I 1915 blev der indlagt elektricitet på højskolen til afløsning af petroleumslamper og luxlamper. Samme år antoges sekretær J o s e f B l o m g r e n som lærer.

I disse år steg antallet på elever år efter år med rige vækkelser blandt de unge.

Plantningerne i læbælter og have voksede også til og gjorde omgivelserne mere og mere hyggelige, så gamle elever fra de første år næppe kunne kende anlægget, når højskolen blev gæstet ved elev-moderne.

Det var også i 1915, at håndgerningslærerinde, frk. K a r e n H a n s e n syede det smukke flag, hvortil Blomgren forfattede indskriften:

„Fold dig ud, vort frie flag,
foran ungdomsborgen!
lad os gennem dunkel morgen
omkring korsets flag se dag!
Ungdomsskare, stå æresvagt
om vor skønne fane!“

Omkring verset var broderet bøgerene med 158 bølgeblade i flag-dugen. Fire unge piger overrakte ved morgenandagten forstanderen banneret som en gave til højskolen fra elevholdet 1915.

Ved en senere skovtur til Høve skov blev flaget fotograferet. På gruppebilledet ses frk. Karen Hansen og Blomgren længst tilvenstre. I 1916 blev højskolens store velgører, gross. Carl Berthelsen kaldt hjem til sabbatshvilen, og i efteråret 1917 fik højskolens første formand, sognepræst Dyekjær hjemlov kort tid efter højskolens 10 års fest. Også andre trofaste medarbejdere blev kaldt hjem.

I „Sølvsnoren“ blev disse mindet i følgende linier: „Adskillige af de mænd, der var med til at rejse Fårevejle Højskole, og som trofast støttede i de vanskelige tider, er nu ikke mere iblandt os; vi tænker på mænd som gross. C a r l B e r t h e l s e n med det kærlige og offer-villige sind, gårdejer J e n s P e t e r P e t e r s e n med det stille, bramfri væsen, pastor P. C. D y e k j æ r med det lyse og frie livs-syn, de milde øjne og det store, varme hjerte, og tømmermester A n d e r s J o h a n s e n med den klare tanke, den stærke viljekraft og det trofaste vennesind“.

Skolens bestyrelse 1912—32. Se side 17

Højskoleforstander C. M. Julin
og hustru Anne, f. Mølgaard

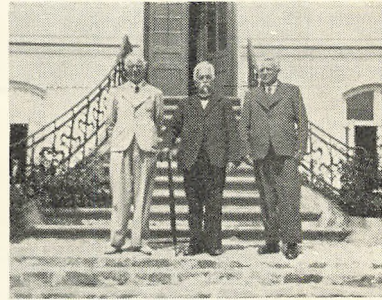

Familien Josef Blomgren

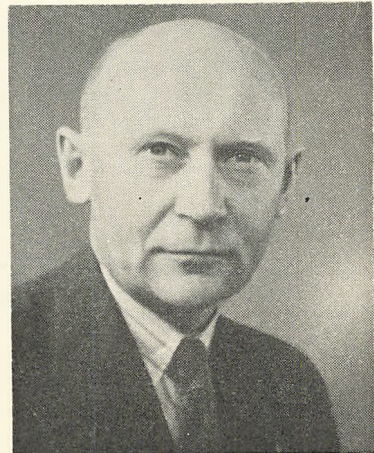
Lærer Axel Nielsen

Tre forstandere

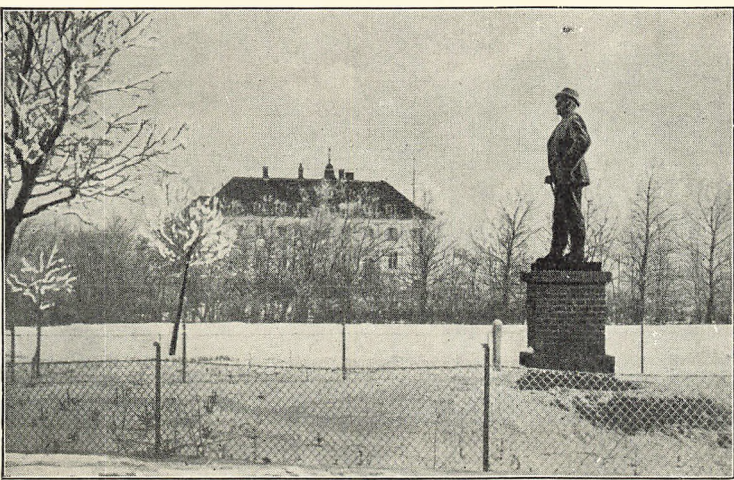
Missionær, sygeplejerske,
frk. Mette Stauns

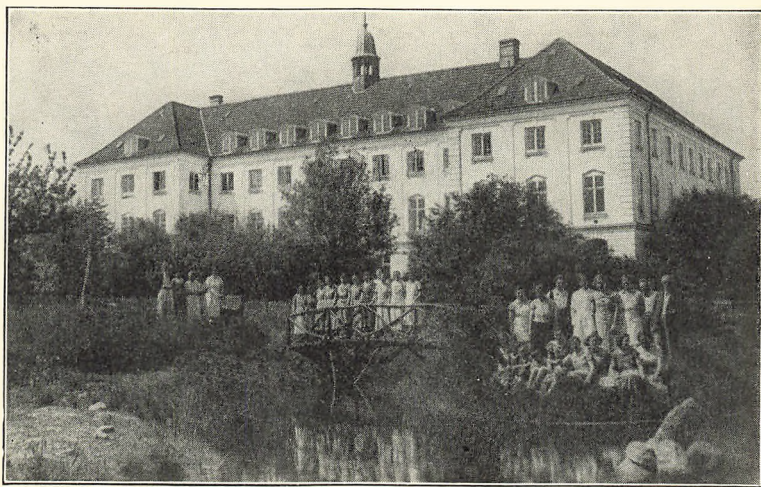
Konsulent
F. K. Damgaard

F. H. i vinterdragt

Lensbaron Zytphen
Adeler

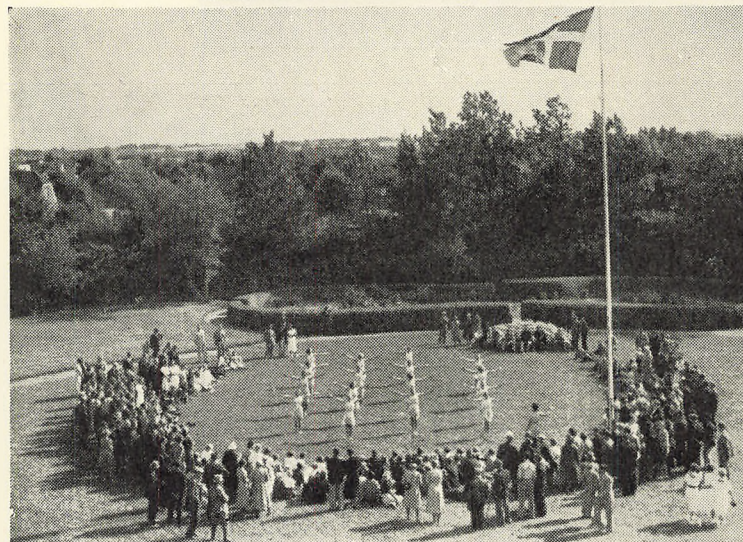

Sommeridyl på F. H.

Der forberedes til

— elevmøde

— med gymnastik-
opvisning

I højskolens have blev d. 19. oktober 1918 afsløret en mindesten for pastor Dyekjær med inskription forfattet af Julin:

„Evnerig og viljestærk,
klippefast på Kristi værk,
fuld af bøn i storm og strid
kraft han fik til mandig id.“

I 1920 blev „Sølvsnoren“ udvidet fra at være periodisk til at være månedsblad, og elevforeningens kassererarbejde blev overdraget til højskolens tidligere kokkepige, frk. Martha Hansen, Hotel Lammefjord.

Samme år nåede højskolen sin hidtil største elevbelægning med 119 vinterelever og 102 sommerelver foruden mange deltagere i de kortere kursus og stævner.

Den spanske syge, der som en pest bredte sig fra Europas slagmarker i 1918—19, havde ikke nået højskolen før vinterskolens begyndelse; men allerede i slutningen af november brød sygdommen så ondartet frem blandt eleverne, at de elever, som endnu ikke var angrebet, efter lægeautoriteternes råd blev hjemsendt d. 2. december.

To af de angrebne elever overlevede det ikke: Jens Chr. Nielsen, Aulum, fik det eftermæle: „Han nåede det“, og Peter Nielsen, Merløse st., har som gravskrift: „Ikke forgæves“. Og ude fra elevkredsene kom brev efter brev, som fortalte om gamle elever, der faldt som ofre for lungepesten, og som indtil det sidste vidnede om, at de trygt gik i døden i tro på vor frelser, hvis kald de havde mødt på Fårevejle Højskole.

I slutningen af januar 1919 kunne de hjemsendte elever vende tilbage igen. Store og gennemgribende åndelige vækkelser prægede næsten alle elevholdene såvel i årene før som efter 1920. Mange breve fra den tid vidner om, hvilke Jakobskampe, der blev udkæmpet i unge hjerter, og at troen på Golgathas under kan bære gennem liv og død.

Som en naturlig følge af disse vækkelser blev Ydre Missionsarbejdere rekrutteret blandt adskillige gamle Fårevejle-elever, som havde fået deres missionskald på højskolen. Her må bl. a. nævnes missionssekretær Jens Jensen, senere Århus, Abeline Nielsen, som fandt sin arbejdsplads i Indianermissionen i Oklahoma, Anders Steensen og Linnemann-Hansen, som rejste til Nebraska, Josephine Frederiksen, som fik sin gerning i Kina, Jensine Christensen, som døde i sin gerning i Nigeria 1922, Carl Rasmussen og Chr. Hansen, som fandt deres tjeneste i henholdsvis Arabien og Sudan, Mette Stauns, som fik sin livsgerning i Kina-missionen og fremdeles arbejder blandt sine elskede kinesere på Formosa.

Efter 8 års trofast arbejde fratrådte Blomgren som lærer ved

Fårevejle Højskole 1. april 1923, idet han var blevet opfordret til at overtage en lærerstilling på Haslev udvidede Højskole, og i 1921 trak fru Schweincke sig tilbage efter 12½ års frugtbringende lærerindegøring på højskolen.

Foruden disse personsrifter indtraf der i disse år en række begivenheder af indgribende betydning for højskolen: Lærer Wiberg fratrådte efter en række gode arbejdsår for at overtage en stilling på sin gamle skole, børnehjemmet Godthåb. J. Chr. Thusholt, som havde varetaget landbruget, fik sit eget hjem i Ny Fårevejle. Højskolens formand, pastor G. Borchsenius fik hjemlov i foråret 1923 og blev afløst som formand af højskolens mangeårige næstformand, gdr. J. Chr. Nielsen, Ledegård, Svinninge, som havde siddet i højskolens bestyrelse fra dens første begyndelse i 1907.

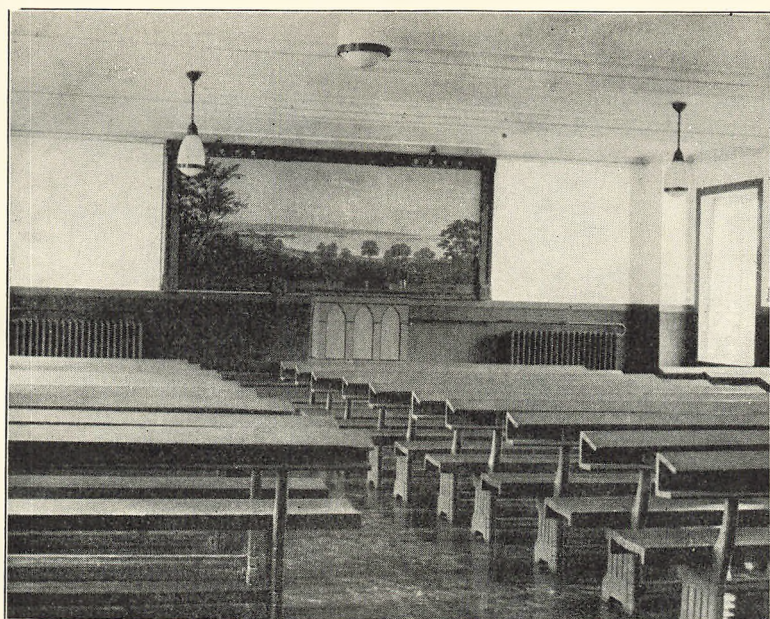
Landbrugskandidat F. K. Damgaard blev knyttet til højskolen fra efteråret 1921.

Og i september 1923 fik højskolens gode engel fra disse år, fru Christine Julin hjembud. Ved jordefærden udtrykte formanden den følelse, som fyldte os: „Gud har gemt fru Julin, smerternes dage er forbi. Fru Julin er hjemme. Det er med dyb smerte og den inderligste deltagelse, vi i dag samles om denne bære; en tom plads er blevet iblandt os; hun er ikke mere i hjemmet; hendes milde og stille virke er nu afsluttet. Vi vil savne hende meget. Det kærlige „velkommen“, hendes lyse smil, varme håndtryk og bramfri færd vil mindes og huskes længe. — Fru Julin kom hertil som ganske ung; men efter som årene gik, voksede hun til fuldmoden kvinde, måske stærkest og dybest, da skyggerne lagde sig over hendes livsvej; vi så hende bære det kors, der ræktes hende af Faders hånd, stille og tålmodig som en ret kristen, fordi hun vidste, „det er min faders vej med mig“, og kræfterne til at bære hentede hun hos sin Gud“.

Efter at Julin var blevet formand for KFUM & K i Nordvestsjælland, knyttedes der i disse år mange bånd mellem højskolen og oplandets kristelige ungdomsarbejde gennem årsmøderne i Holbæk i januar og i Jyderup skov i juni, hvor der undertiden samledes 4000—5000 mennesker.

Den 23. september 1924 var det 50 år, siden opfyldningen af Audebodæmningen blev fuldført og udpumpningen af vandet i Lammefjorden kunne påbegyndes. Denne begivenhed blev markeret ved en ejendommelig jubilæumsfest på Fårevejle Højskole, hvori deltog ca. 500 lodsejere og Lammefjordsinteresserede beboere med repræsentanter for myndighederne og som særlig indbudte enkelte veteraner fra Inddæmnings- og udtørringstiden.

Julin sluttede festens aftenmøde således: „Skal vi ikke afslutte denne fest med at sige Gud tak for den store gave, han har skænket os og vort fædreland i den plet, vi i aften juberer for. Vi må glæde os over, hvad Gud har givet os her på jorden; men derover må vi ikke glemme, at vort borgersamfund er i himlen. Vi véd, at

Foredragssalen indtil 1942

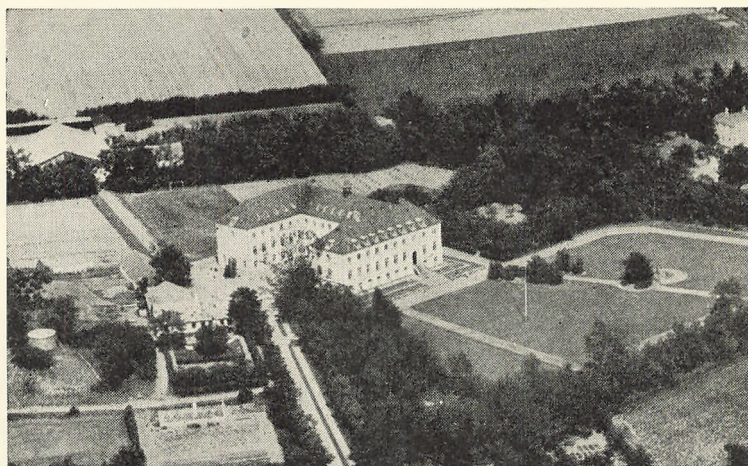
Elevdagligstuen indtil 1942

Højskoleforstander Josef Blomgren

Boghandler F. Spliid og hustru —
Skolens boghandler gennem næsten 50 år

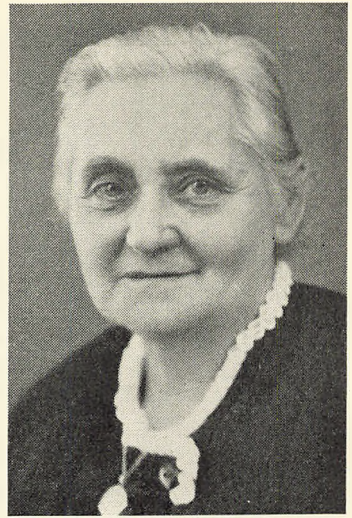
Øverst :
„Genrejsnings-
brevene“ ud-
sendes fra
Tølløse Mis-
sionshus

I midten :
Elevmøde
på Hamme-
rum Land-
brugsskole
1944

Nederst :
— og i Ege-
gårdens have
v. Roskilde
samme år

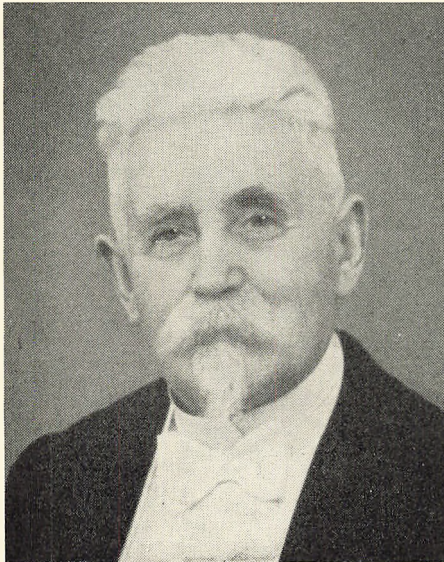
Vald. Olsen

Ingeborg Olsen

Wolmer Olsen

Sognepræst Janus Andreassen

— lytter i „Egegården“s have

flytningen fra livet til døden så hurtigt kan ske. Før denne fest her i aften var bestyrelsen samlet med den mand, der fuldførte dæmningen i dag for 50 år siden — gamle ingeniør Benzon, København. Trods sit 92. år ankom han hertil i dag for at feste sammen med os, og hvor frydedes den gamle, dygtige ingeniør, da han her fra skolen så resultatet af sit store livsværk; men før vi blev færdig med aftensmåltidet, blev ingeniøren syg. Vi tilkaldte straks lægen, der konstaterede en dobbeltsidig hjerneblødning, og nu er han død. (Der gik et suk gennem den store forsamling.) Det minder os om, at flytningen snart kan ske. Gid vi alle må få vort blik rettet opad mod ham, der styrer og leder! Selvom det er vemodigt, at den gamle mand skulle ende sin livsbane her, er det dog på en måde så smukt, at han fik lov til at se sit store værks frugter“.

Forstanderen sluttede med bøn for Lammefjorden og dens beboeres fremtid og med Fadervor, og den stemningsfulde aften sluttede med „Klokken slår, tiden går, evigheden forestår“.

I efteråret 1926 blev Julin valgt i Vinderupkredsen som folketingsmedlem, hvorefter lærer A a g e T h. C h r i s t e n s e n fra 1. januar 1927 tiltrådte som medforstander på højskolen.

Højskolelærer A l f r e d C h r i s t e n s e n (1926—31) påtog sig elevforeningens kassererarbejde omtrent samtidig.

Højskolens landskabelige omgivelser havde i den nu forløbne år-række fuldstændig ændret karakter, og bebyggelsen i stationsbyen fortsattes omkring højskolen og dens smukke parkanlæg.

Proprietær N. Hansen-Risegaard, der i sin tid som ung mand var kommet til sognet som en fattig tjenestekarl, men som gennem årene var den, der mere end nogen anden kom til at sætte præg på Lammefjordens indvundne land, føjede en ny prydt til højskolens omgivelser ved i 1929 at rejse en statue ved stationsvejen over for højskolens facade af faderen til Lammefjordens tørlægning, lensbaron Zytphen-Adeler, som et 50 års minde for baronens død.

Højskolens dalende elevtal i disse år gjorde det dog betænkeligt for dens bestyrelse fortsat at drive skolen med to forstandere. Forhandlingerne herom førte til, at forstander Julin som forpagter af skolen i en femårig periode fra 1. novbr. 1929 overtog den økonomiske risiko ved skolens drift. Forstander Aage Th. Christensen gik derefter over i folkeskolen og overtog lærerembedet i Uvelse.

Missionspræst C a r l R a s m u s s e n, som er gammel højskoleelev fra 1910—11, og som i 11 år har været missionær i Ægypten, Arabien og Abessinien, tiltrådte derefter som medhjælper fra 1. maj 1931.

Højskolens 25 års jubilæum fejredes 17.—18. juli 1932.

Højskolens bestyrelse var på dette tidspunkt (på billedet siddende fra venstre): Smedemester L. P. L a r s e n, Hørve, gdr. C h r. C h r i s t e n s e n, Føllenslev, maskinbygger C h r. H a n s e n, Asmindrup, indremissionær S ø r e n M o g e n s e n, Frederikssund, (stående fra

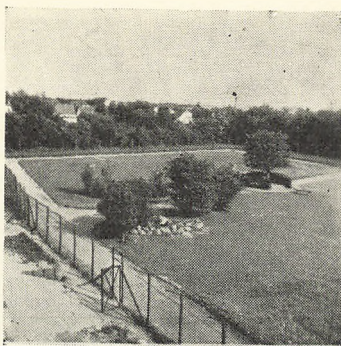
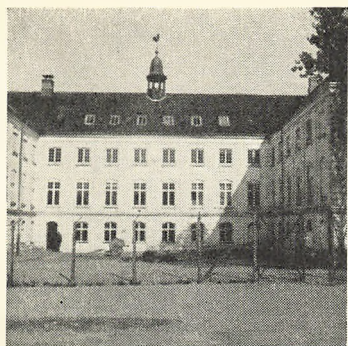
venstre): gdr. Jens Peter Jensen, Faurbo, gdr. Lars Peter Larsen, Vejlegård, formanden, gdr. Jens Christian Nielsen, Ledegård, Svinninge, fabrikant Vald. Olsen, Tølløse, og gdr. Carl Larsen, Snertinge.

I anledning af jubilæet opfriskede lærer Viggø Bay, Tirslund, følgende gamle minder fra tiden omkring århundredskiftet: „Det første minde går helt tilbage til 1895. Da lå Ingersholm alene og tronedede i sin stolte majestæt derude på Inderøen; det var store dage, når vi børn fra Risegård skulle ud og besøge farbror Jens, der i folkemunde gik under navnet „økongen“. Lidt længere ude hævdede sig Flintholm med sin historiske tjørnebusk, hvor nu højskolens vandtårn står; undertiden hændte det, at vi barbenede drenge en søndag eftermiddag kunne vove os helt derud. Da vi blev lidt større, gik udfarten endnu videre, helt over Mellemøen og Storøen ud til „verdens yderste ende“, hvor Søren Andreassen boede i sin berømte jordhytte. Med sit store skæg mindede han os meget om Abraham i billedbibelen. Men en sådan rejse krævede også en hel dag og en forsvarelig madpakke i lommen. Ja, det var eventyrets land for os drenge, omtrent som når man nu om stunder tager et smut til Canada.

Det næste store eventyr kom i 1898. Jeg husker det så levende den dag, da jeg som 13-års dreng stod og så på, at det første rigtige jernbanetog gled forbi Mellemøen, og derefter blev der fart i udviklingen. Nu kom de store begivenheder slag i slag. Som paddehatte skød husene op derude, som en oase i ørkenen, indtil kronen i 1907 blev sat på værket, og „det hvide slot“ rejste sine vældige mure og sit tårn som en værdig pendant til den gamle ærværdige kirke derude på skrænten.

Nu lider det altså mod de 25 år; ca. 3000 unge mennesker har i den tid gæstet Fårevejle Højskole. Mange travle hænder og munde har arbejdet i „Marthasalen“. Mange gode og alvorlige ord har lydt i „Mariasalen“ og har sænket sig dybt i stille, modtagelige hjerter. Mangt et knæ har bøjet sig på de stille kamre i den sene aftenstund, og manganen en bøn om fred og hvile har fundet vej op for nådens trone, og vi har lov at tro, at arbejdet i dette værksted heller ikke har været forgæves, men at det brød, der her er kastet på vandet, vil findes af kommende slægter. En stor skare mennesker er rejst fra skolen med et væld af minder; få har dem vel mere mangfoldig end det gamle „trekløver“ fra 1907, nuværende indremissionær Andreas Hansen, Hønsinge, Jens Lisberg, Fårevejle, og undertegnede, der var med at plante de første træer og bygge de første stentrapper derude omkring den gamle tjørnebusk, og som på mere eller mindre afstand har fulgt skolen siden da“.

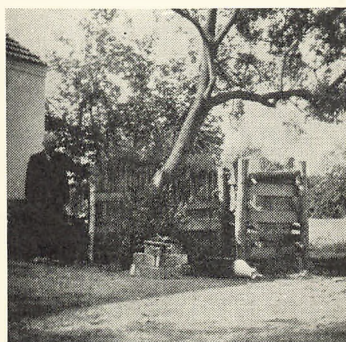
Og godsforvalter Carl Jensen, som også oplevede sin barndom på Lammefjorden, fortæller: „Vi få mennesker, der i 1904 levede på den lille plet omkring Fårevejle st., hvor de to „øer“, Mellemø og

Højskolen bag fængselsgitter

8. juli 1945

Tyskernes camouflerede skydestilling

J. Andreassen ved 40 års jubilæet juli 1947

FÆREVEJLE HØJSKOLE

Opført og indviet 1907

J. A. Andreassen Forstander 1907-10

Vald Olsen Forstander 1910-12

C. M. Jørgen Forstander 1912-14

Josef Elomsgaard Forstander 1914-17

Beroligede under Verdenskrigen

til Andet Formaal

Omdannet 1924 til selvejende

Institution

Prigter og genindviet 1947

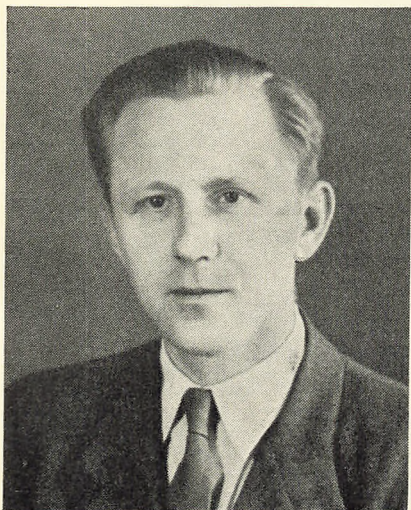
Alt af Naade

Guds Miskundhed alene
grundfæstet står i Evighed

Ved mindestenen fra 1947:
Pastor Janus Andreassen,
fabrikant Vald. Olsen,
højskolelærer Axel Niel-
sen, indremissionær A. H.
Lund og forstander Jør-
gen Jensen

Alt af nåde!

„Guds miskundhed alene
grundfæstet står i evig-
hed“

Højskoleforstander Jørgen Jensen og hustru

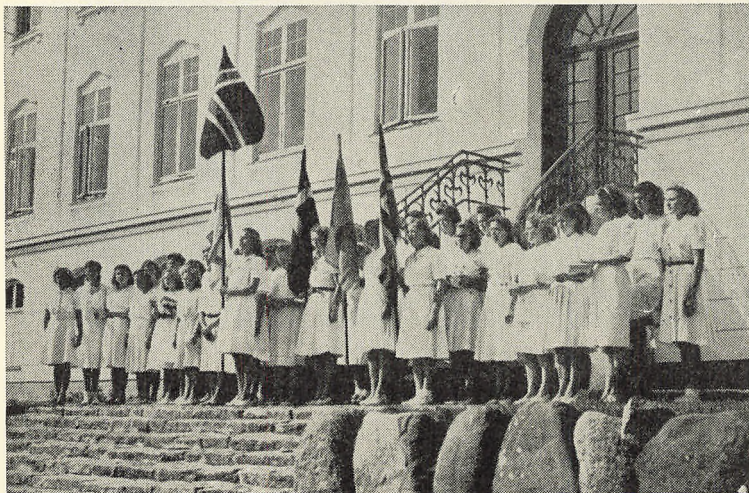
Ungdom på højskoleweekend

Fra haven
1948

Skolekøkke-
net 1948

Elevoptrin
1948

Flintholm, løfter sig op over det flede land, vi vidste, at også vort bosted havde noget af den egns skønhed i eje, som i så rigt mål præger landet omkring Lammefjorden. Det smukkeste var Flintholm med den ældgamle tjørn i vest og overstrøet med flint og kampesten i næsten alle former og størrelser, uforandret gennem 30 år fra 1874, da havet måtte trække sig tilbage fra holmens fod. På Flintholm samledes vi om sommeren til små møder og sammenkomster, og det var på Flintholm, man til de fleste tider kunne finde ensomheden i en af dens smukkeste former.

Andre kaldte vor by en afkrog eller „Sjællands Sibirien“, og byen var, efter alt at dømme, ikke regnet videre med i sognets anliggender. Tyngdepunkterne lå helt andre steder, og det måtte vel være sådan. Men vi herude i „ødet“ så de gode sider ved vor by, og der var da også folk oppe i sognet, hvis syn herpå faldt sammen med vort.

Det var dog pastor P. C. Dyekjær, der i 1904 blev sogneprest til Fårevejle og Dragsholm, og om hvem et københavnsk dagblad da skrev omtrent således: „Mon Dyekjær nu ordner de fårevejler, som han hidtil har knubset vore fejler?“ som i langt videre kredse skabte den forståelse af stedets forskellige fortrin, der senere gjorde det lettere at samles om pladsen på Flintholm, da tiden var inde til at rejse højskolen.

Alle forarbejder, beregninger, møder og måske kampe fra højskolens inderkreds véd jeg kun lidt om. Men det er nu godt 25 år siden, vi begyndte at arbejde på højskolens bygning. Jeg må nok sige vi, da jeg som tømrer var med i arbejdet fra kælder til kvist. Der var en egen stemning over dette arbejde; det var et arbejde under forventning, og hvorfra der er mange minder, også minder om Guds gode og beskærmende hånd i hverdagens slid. Der er ogsaa minder om de mange dygtige håndværkere og andre, der efterhånden fandt vej til arbejdspladsen på skolen; i det hele lå der ligesom en spore til at lære noget og dygtiggøres.

Og så havde vi da højskolen, helt færdig var den ganske vist ikke, da det første hold elever, hvoriblandt jeg fik lov at være med, drog ind de første dage i november 1907. Og hvad man end kan sige om det første elevhold, tror jeg ikke, man kan kalde det en forknyt flok unge mennesker. Der var arbejdslyst, og der var tilfredshed, også når vi vadede gennem sneen over til Flintholms vognport for — som en lidt vittig elev udtrykte sig — at spise til middag sammen med det andet kvæg.

Dog herom ikke mere, kun en tak fra en af årgang 1907's elever til forstander Andreassen, lærer Julin, gartner Ravndrup, cand. Hansen og ikke mindst til tegnelærer Chr. Dam for de mange lærerige og velsignede timer på Fårevejle Højskole. Forstander og lærere satte meget stærkt ind på, at vi elever virkelig fik lært så meget som muligt.

For mig var vinteren 1907—08 en af mit livs oplevelser, hvor jeg først og fremmest forstod, at jeg trængte til at lære noget“.

Julin sluttede sin festtale ved jubilæumsrådet således: „Jeg skal minde om ordet hos profeten Esajas kap. 41: „Frygt ikke, thi jeg er med dig, se ikke ængstelig om, thi jeg er din Gud, jeg har styrket dig, ja hjulpet dig, ja holdt dig oppe med min retfærdigheds højre hånd“. Dette ord har betydet stort for mig på et tidligere tidspunkt i mit liv. Og når jeg nu i dag ser fremad, sætter jeg min lid til de rige løfter, dette ord indeholder, i forvisning om, at Herren i går og i dag, ja til evig tid er den samme“.

Josef Blomgren, som nu var højskoleforstander i Horne, skrev således til jubilæumsfesten i 1932:

„Min ungdoms lyse borg! — Indre Missions højskole har igennem de skiftende tider været en god gave til dansk ungdom. De faglige og åndelige værdier, som unge har hentet, lader sig ikke udmåle; men mange, der nu er midt i dagens dont, vil villigt vidne: Indre Missions højskoler bragte os en uvurderlig hjælp til vor daglige gerning, så vi selv i en mørketid tør løfte hovedet i mod og tro på fremtiden; mange af os fik her den tro, som er til at leve og til at dø på, og de, der fik begge dele, gik ud i dagens strid som rigmænd.

Blandt Indre Missions højskoler har Fårevejle Højskole nu haft sin plads i 25 år. Elevhold efter elevhold har taget skolen i besiddelse, har oplevet en rig tid for atter at drage ud for at finde og fylde en plads i livet. Sommer og vinter har vekslet — medarbejderne har skiftet — årene har været præget af skiftende kår for skolen og dens mænd; men ét har været sikkert: Guds miskundhed. Der har været bedt og stridt, syndet og angret; der har været håb og skuffelser; der har været lovsang på højtiderne og bøn i dalsænkningerne, men ét har været sikkert: Guds miskundhed.

På Fårevejle Højskole havde jeg den lykke og berigelse at stå i tjenesten i 8 år. Her fik jeg min indvielse til tjenesten i Indre Missions højskolearbejde. Her mødte jeg overbærenhed, forståelse og tillid. Herfra har jeg minder, der vil lyse livet igennem. Her fandt jeg venner, der var trofaste, selv om jeg var troløs.

Nu hilser jeg Fårevejle Højskole — min ungdoms lyse borg — og ønsker, at den — om Herren vil det — må få en lys fremtid under Herrens velsignelse, at den også i kommende dage må være et værksted til dygtiggørelse til den daglige dont, men frem for alt, at den må være den hellige Ånds værksted“.

Ved udløbet af Julins femårige forpagtningsperiode i november 1934 overtog Josef Blomgren forstanderstillingen på Fårevejle højskole, og Julin flyttede til villa „My Home“ i Tølløse for derfra bedre at kunne varetage sit rigsdagsarbejde. Axel Nielsen overtog samtidig sin lærergerning på højskolen.

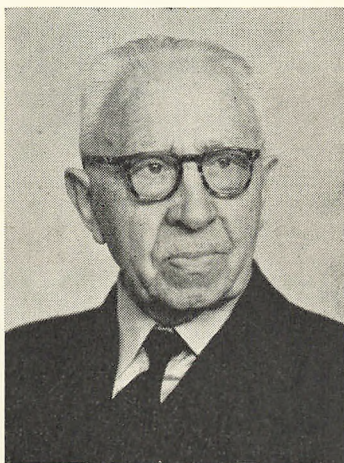
I festlige rammer afholdt bestyrelsen sammen med højskolens

Højskoleforstander, pastor K. Robert Hansen og hustru

Forstanderinde, frk. Annette Pade

Fabrikant Vald. Olsen, Tølløse

Nye medarbejdere mødes 3. november 1951

Den nuværende lærerstab:

Instruktionssygeplejerske, frk.
Lilly Frederiksen

Lærerinde, frk. Johanne
Mikkelsen

Instruktionssygeplejerske, frk.
Gunhild Kofod

Undervisningsassistent, frk.
Ilse Kejlstrup

Gymnastiklærerinde, frk.
Ebba Sørensen

personale og medarbejdere en fælles afskedsfest på højskolen for familien Julin og velkomstfest for familien Blomgren.

Fra 1. november 1936 blev undervisningsplanen på højskolen udvidet, hvorefter der på vinterkursuset blev optaget såvel unge kvinder som unge mænd.

Under Oxfordbevægelsen blev afholdt et godt besøgt og for flere deltagere rigt velsignet house-party under Johs. Dührkops ledelse.

Men selvom elevantallet i disse år voksede, og der på flere måder var grøde og vækst i arbejdet, var kårene dog stadig vanskelige. Som følge heraf voksede der hos en del af skolens venner en stemning frem gående ud på, at yngre kræfter skulle træde til, tage ansvaret og forsøge nye veje.

I 1938 blev der på baggrund heraf valgt ny bestyrelse i elevforeningen. Og — efter mange forhandlinger, tunge overvejelser og ikke uden ængstelse — imødekom aktieselskabet Fårevejle Højskoles bestyrelse ønsket om at sælge højskolen til yngre administratorer, og ved et møde d. 27. august 1940 overlod aktieselskabets bestyrelse højskolen med løsøre og skoleinventar tilligemed Flintholm med ca. 23 tdr. ld. med besætning, redskaber og høst samt skolens øvrige tilbehør og Portgård til selskabet „Fårevejle Højskoles Venner“ pr. 1. november mod at overtage prioriteterne, som da var nedbragt til kr. 75.000.

De nødvendige sanktioner hertil blev givet ved aktieselskabets generalforsamlinger d. 19. september og 8. oktober, hvorefter alle de i årenes løb indbetalte aktiebeløb og andre indskud blev annulleret vederlagsfrit af de gamle ejere.

Aktieselskabet Fårevejle Højskole havde da siden dets stiftelse i 1907 haft følgende formænd: Sognepræst P. C. Dyekjær, Fårevejle, 1907—1911, gdr. Jens Larsen, Skippinge, 1911—1913, sognepræst G. Borchsenius, Vallekilde, 1913—1923, og gdr. Jens Chr. Nielsen, Ledegaard, Svinninge, 1923 til aktieselskabets endelige ophævelse 1942.

Højskoleforstandere: J. Andreassen 1907—1910, E. Wald. Gøtzsche 1910—1912, C. M. Julin 1912—1934, Josef Blomgren 1934—1940.

Elevforeningen havde haft følgende formænd: C. M. Julin 1908—1912, Vald. Olsen 1912—1938, Anton Gravesen, Kibæk, 1938—1940.

Det ny selskab, som overtog højskolen 1. november 1940, konstituerede sig således: Formand: Gdr. Chr. Jensen, Brokøb. Højskoleforstander: Josef Blomgren. Formand for elevforeningen: Gdr. Anton Gravesen, Kibæk.

Det ny selskab opdelte allerede i 1939 skolen i: 1. Højskole (for mandlige og kvindelige elever). 2. Landbrugsafdeling. 3. Håndværkerafdeling. 4. Efterskole (for 14—17-årige mandlige og kvindelige elever).

Kårene var dog fortsat vanskelige; og da forstander Blomgren måtte gennemgå flere alvorlige sygdomsperioder, og Danmark's besættelse af den tyske værnemagt d. 9. april 1940 påny med-

førte nedgang i højskolens elevtal, så man ingen udvej for at fortsætte højskolen, hvorfor Blomgren fratrådte forstanderstillingen 1. novbr. 1942, og skolen optog derefter håndværkerskole som sin hovedafdeling i vinteren 1942—43 med ingeniør Willy Hansen som forstander og tilsigtede at fortsætte med husholdningsskole i sommeren 1943. Dette forsøg lykkedes imidlertid ikke, og fra 15. maj 1943 blev højskolen ved udlejning taget i brug af det danske fængselsvæsen som interneringslejr for amerikanske statsborgere, som befandt sig i Danmark ved besættelsen, og som måtte interneres af de danske myndigheder for ikke at falde i hænderne på den tyske besættelsesmagt.

Efter at det tid til anden lykkedes de fleste af disse at flygte fra Odsherreds kyster til Sverige, blev højskolen af justitsministeriet benyttet som ungdomsfængsel.

Siden højskolen i 1940 var overtaget af det ny selskab var dens gæld nu steget fra kr. 75.000 til ca. 130.000 kr., og da der i foråret 1944 fra justitsministeriet blev fremsat ønske om at købe højskolens ejendomme til brug som permanent fængselskompleks, optog højskolens daværende bestyrelse realitetsforhandlinger derom og blev enig med justitsministeriet om vilkårene herfor.

Af formelle grunde måtte der indvarsles til et møde herom gennem „Sølvsnoren“ og „Kristeligt Dagblad“. Indvarslingen til dette møde skete dog med så kort varsel, at kun ganske få udover bestyrelsen var tilstede ved mødet d. 28. februar 1944, hvor der blev givet meddelelse om, at bestyrelsen havde vedtaget at sælge højskolen til staten, forsåvidt ikke nogen af de tilstedeværende meldte sig og ville udløse bestyrelsen af dens økonomiske risiko.

Ved mødets slutning lykkedes det dog at opnå en kort tidsfrist til besvarelse heraf, hvorefter der i løbet af få dage blev formuleret en indtrængende henvendelse om sagen til højskolens gamle vennekreds*.

På grund af de særlige forhold, dels bestyrelsens salgstilbud til justitsministeriet og dels forholdet overfor den tyske besættelsesmagt, kunne denne henvendelse ikke offentliggøres, men blev udsendt i ca. 13.000 personligt adresserede breve til venner ud over hele landet.

Denne henvendelse om at tegne sig for i alt mindst 100.000 kr. i gaver til genrejsning af højskolen blev modtaget med så spontan tilslutning, at der i løbet af de første 14 dage blev tegnet ca. 56.000 kr., og allerede d. 14. juni var de 100.000 kr. fuldttegnet.

På dette grundlag blev der da oprettet slutsedel med højskolens bestyrelse om at overtage skolen mod kontant betaling af den gæld, som skolen nu var behæftet med, og som ansloges til ca. 130.000 kr.

* H v e m det var, der tog initiativet hertil og som var sjælen i det følgende, er ikke nævnt — men kendt af alle F. H.s venner: forfatteren af dette. — Red.

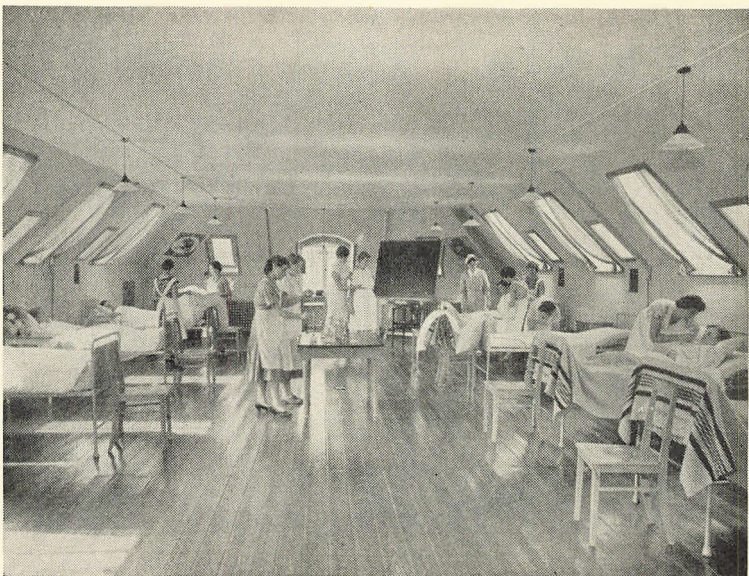
Nye elever ankommer

Værelserne tildeles

Foredragssalen 1957

Der arbejdes i øvelsesstuen

Før overtagelsen derefter fandt sted d. 1. september 1944, var dette beløb fuldtægtet ved fælles arbejde af mange gode medarbejdere**.

Højskolens afbenyttelse som fængsel og rejsevanskelighederne hindrede gamle elever og venner i at mødes på højskolen til det årlige elevmøde. Genrejsningsglæden måtte imidlertid fejres, og forstander K. Møller og hustru, Hammerum Landbrugsskole, åbnede gæstfrit dørene for det vestlige landsdelsmøde, ligesom gdr. Petersen og hustru, Egegården i Himmelev ved Roskilde, gæstfrit modtog det østlige elevmødes deltagere i Egegårdens smukke have.

Højskolen overgik straks ved overtagelsen til at være en selvejende institution, som administreredes af en ulønnet bestyrelse og med bestyrelsen for „Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark“ som øverste myndighed.

Den genrejste højskoles første bestyrelse konstituerede sig med fabr. Vald. Olsen som formand og bestod i øvrigt af skolens første forstander, nu sognepræst J. Andreassen, Ho, og C. M. Julin, nu folketingsmand og landssekretær for I. M.s børnegudstjenester i Danmark.

Søndag d. 23. februar 1945 besatte den tyske værnemagt højskolen, og det danske fængselsvæsen måtte med ½ times varsel rømme højskolen med sine ca. 150 fanger.

I samarbejde med fængselsvæsenets lokale administrator lykkedes det ved hjælp af lastbiler at få flyttet en del af skolens samlinger og inventar bort fra skolen samtidig med, at tyskerne rykkede ind. Derefter blev højskolen belagt med ca. 400 tyske soldater, som i skiftende hold forblev på skolen, indtil de efter kapitulationen marcherede derfra d. 11. maj.

Umiddelbart derefter belagde flygtninge administrationen højskolen med over 600 tyske flygtninge.

Det danske fængselsvæsen tog initiativ til, at flygtningene blev flyttet fra højskolen søndag d. 8. juli, hvorefter fængselsvæsenet atter tog skolen i brug til danske fanger. Højskolen opsigde da straks fængselsvæsenets lejemål, som tyskerne havde sat ud af kraft, men som fængselsvæsenet nu påny krævede iværksat, idet lejemålet dog kunne opsiges med ½ års varsel. Opsigelsen fandt da straks sted til ophør 1. marts 1946.

I henhold hertil antog bestyrelsen højskolelærer Jørgen Jensen som forstander i forventning om skolens frigivelse pr. 1. marts 1946, hvorefter den skulle istandsættes og genåbnes 1. maj 1946.

Det var imidlertid fortsat justitsministeriets ønske at erhverve højskolen som ejendom, og da højskolen selvsagt ikke kunne imødekomme dette ønske, besluttede justitsministeriet få dage før d. 1.

** Blandt medarbejderne må især nævnes fabrikant Vald. Olsens hustru, fru Ingeborg Olsen, og Sigrid og Wolmer Olsen. (Red.)

marts højskolen på ubestemt tid. På samme tidspunkt blev alle andre højskoler frigivet, og Fårevejle Højskole, som nu måtte afskedige alt antaget personale og sende afbud til 84 indmeldte elever, blev dermed genstand for et knugende slag.

Højskolen blev derefter ikke frigivet før 1. december 1946 og skulle da gennemgå en omfattende istandsættelse, hvorefter dens genåbning nu ikke kunne ske før 1. maj 1947.

I disse vanskelige perioder fandt konsulent F. K. Damgaard — som så ofte før — påny lejlighed til at bisfå højskolen med råd og dåd. Hjertelig tak!

Søndag d. 4. maj blev højskolen genåbnet.

Ved højskolens 40 års jubilæum i forbindelse med elevmødet afsløredes mindstenen i højskolens have.

Myndighedernes sidste beslaglæggelse af højskolen stillede denne over for ganske særlig alvorlige problemer, idet alle de hjem, hvorfra der i foråret 1946 var tilmeldt elever, men som måtte afvises som følge af beslaglæggelsen, i mellemtiden havde knyttet forbindelse med andre højskoler. Eleverne skulle derfor nu rekrutteres fra andre hjem udover landet, hvilket erfaringsmæssigt kræver årelang arbejdsindsats. Disse år blev da delvis præget af stævner og kortere kursus, ligesom efterskolen påny blev optaget på programmet, og husholdningsskolen rykkede ind i det nye skolekøkken.

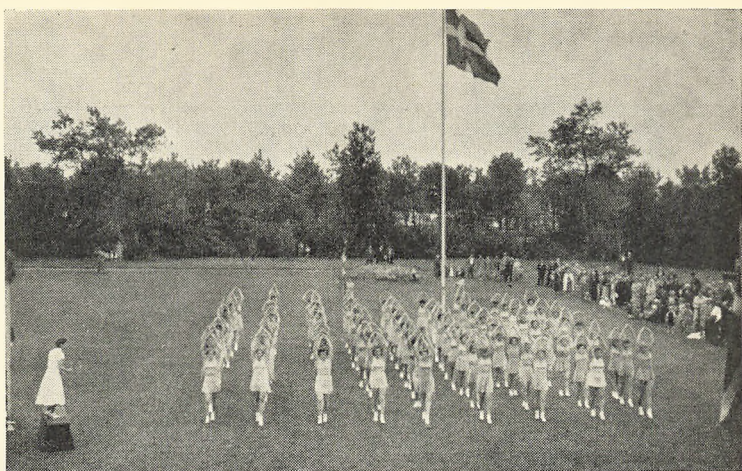
Gennem lærer Bangsgaard Jørgensen blev der knyttet midlertidig forbindelse med Koefods skole for at opnå tilstrækkelig belægning, uden at dette dog førte til noget varigt samarbejde.

I vinteren 1950—51 lykkedes det ikke at få så mange elever, at vinterskolen kunne gennemføres til trods for, at forstanderen og hans lærerstab fortsatte et udholdende arbejde for at fylde højskolens rammer.

Med tak for de forløbne års slid og gode samarbejde måtte bestyrelsen derfor tage afsked med Jørgen Jensen og frue og påny søge efter nye veje. Og den gamle tanke, som allerede forstander Blomgren havde arbejdet med, virkeliggjordes nu: inden for højskolens ramme og fagkreds — i stedet for husholdnings- og landbrugsundervisning — at optage sygeplejefagene, således at skolen derved tillige blev forskole til den treårige sygeplejeuddannelse. Fårevejle Højskole blev altså nu efter stedfundne forhandlinger med og imødekommenhed fra sundhedsstyrelsen og Dansk Sygeplejeråd sygeplejehøjskole.

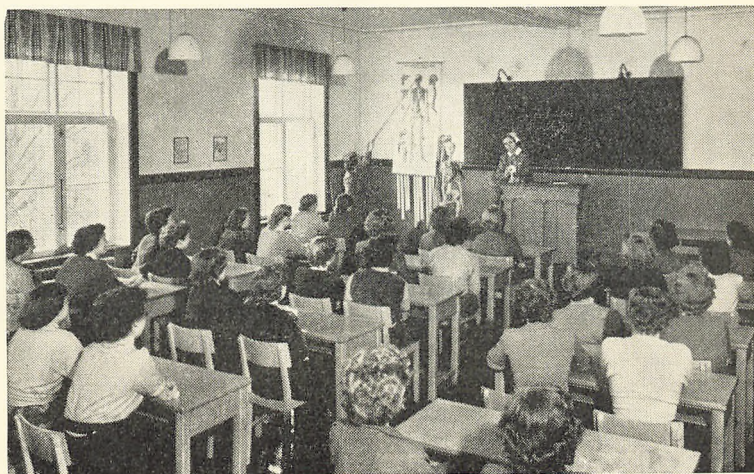
Samtidig overdrog de tre hidtidige administratorer ved et gavebrev administrationen af Fårevejle Højskole til bestyrelsen for „Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark“, som udøver sin administration gennem et udvalg bestående af pastor C. Bartholdy, Kolding (formand), provst C. P. Agger, Halsted, højskoleforstander Edvard Jensen, Børkop, landssekretær C.

Gymnastik
i haven

Der er også tid
til et lille hvil

Anatomitime
i »Sorgh«

Elevdagligstuen

Anna og Mirjam i „Mirjams velsignelse“

M. Julin, Roskilde, og fabrikant Vald. Olsen (pastor J. Andreassen havde sæde deri til sin død 1953).

1. oktober 1951 overtog sognepræst K. Robert Hansen, Sdr. Bjert, forstanderstillingen. Som ansvarlig for sygeplejeundervisningen antoges fra 1. nov. forstanderinde, frk. Annette Pade, som tidligere havde virket i samme stilling på Uubberup Højskole i en årrække. De andre nye lærerkræfter, som samtidig knyttedes til skolen, var instruktionssygeplejerske, frk. Lilly Frederiksen og lærerinde, frk. Johanne Mikkelsen.

9. november kunne der holdes et festligt åbnings- og velkomstmøde, ved hvilken lejlighed skolens og I. M.s formand, pastor C. Bartholdy, medicinaldirektør, dr. med. Johs. Frandsen og Dansk Sygeplejeråds formand, frk. Maria Madsen m. fl. talte.

Og så begyndte hverdagens velsignede arbejde påny.

Skolen har siden været fuldt belagt med elever både sommer og vinter (97). En række dygtige lærerkræfter har i kortede eller længere tid været knyttet til skolen. Dens nuværende stab er foruden de ovennævnte instruktionssygeplejerske, frk. Gunhild Kofod, undervisningsassistent, frk. Ilse Kejlstrup og gymnastiklærerinde, frk. Ebba Sørensen.

Selv om der endnu er et stykke tilbage, har man prøvet på at føre skolen „up to date“, hvad indretning og udsmykning angår; af større forandringer må nævnes indretningen af nye lærerlejligheder, nye vaskerum, nyt vandrørssystem og nyt centralfyringssystem med ny kedel med oliefyr m. m.

Samtidig med at der på basis af den sygeplejeundervisning, der gives eleverne sammen med den almindelige højskoleundervisning som altid, er sluttet kontakt med nye kredse, ledes skolen helt i de gamle baner. Den gamle vennekreds står stadig bag den. Der afholdes som altid elevmøder (første søndag i juli), hvortil både den gamle og nye elevkreds møder op. Månedssbladet „Selvsnoeren“ bevarer stadig forbindelsen mellem skolen og dens gamle elever og mellem de gamle elever indbyrdes. Elevforeningens bestyrelse består i øjeblikket af indremissionær Aa. H. Lund, Næstved (elev 1937—38, formand), lærer Viggo Bay, Hørve (1907—08), gdr. Gunnar Nielsen, Uggerløse (1924—25), gdr. Søren Bendtsen, Hørve Lammefjord (1924—25), forstanderinde, frk. Esther Petersen, Virum (1921), fhv. sygeplejerske, frk. H. Adolfsen, Kalundborg (1921), sygeplejerske, fru Annelise Aas Rasmussen, Kbhvn. (1952), suppl. sygeplejerske, frk. Tove Dahl (1952—53), Viborg, og æresmedlemmerne højskolelærer Axel Nielsen, Haslev udv. Højskole, og fabr. Vald. Olsen. Højskolelærerinde, frk. Johanne Mikkelsen er sekreter og kasserer.

Den anden onsdag i hver måned afholdes et offentligt møde, der som oftest samler mange mennesker fra sognet og egnen. Gæster fra

ind- og udland kommer ofte til F. H. for at se og lære eller holde foredrag. Ofte har man i de sidste år prøvet nye former for kristen forkyndelse, nemlig kirkespillet eller anden kristen forkyndelse i dramatisk form.

Af gamle elevkredse lever Fårevejlekredsen på Bornholm (formand frk. Ellen Larsen, Rønne), Fårevejlekredsen i København (formand Kr. Bach, Metropolitanskolen, N) og Odensekredsen (formand stationsmester Johs. Madsen, Beldringe).

Af den kreds, som etablerede sig i Fårevejle i 1907 samtidig med højskolens oprettelse, blev kun to tilbage, som gennem alle de 50 års omskiftelser bevarede deres hjem og livsgerning i umiddelbar nærhed af højskolen som dens trofaste venner, nemlig boghandler Fr. Spliid og hustru. Tak! —

Alt, hvad vi har at takke for, når vi nu i 50-året ser tilbage, og alt, hvad vi har at håbe på og regne med, samler vi så til sidst i de linjer, som står ristet i mindestenen i haven:

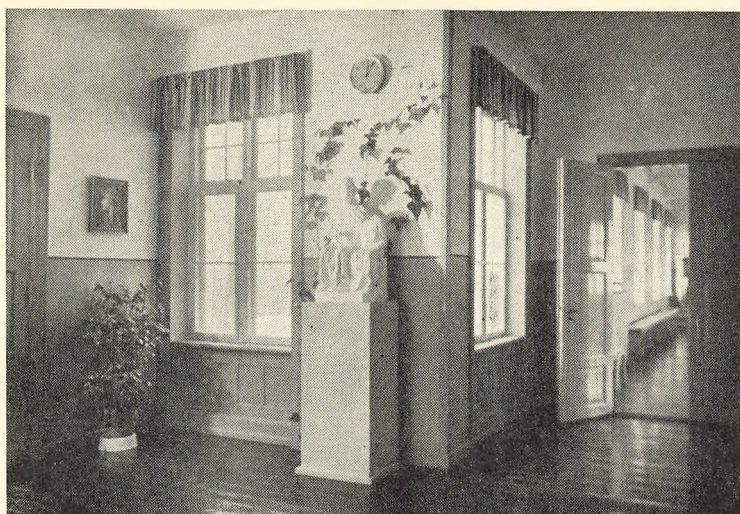
„Alt af nåde“.
„Guds miskundhed alene
grundfæstet står i evighed.“

Ja, trofast er Han, som kaldte os — Han skal også gøre det.

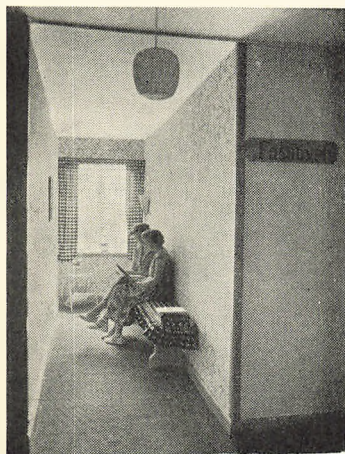

»Sølvsnoren« 47. årg. Nr. 7 juli 1957

Udgivet af Fårevejle Højskoles Elevforening
Formand: Aage H. Lund. — Redaktør: K. Robert Hansen

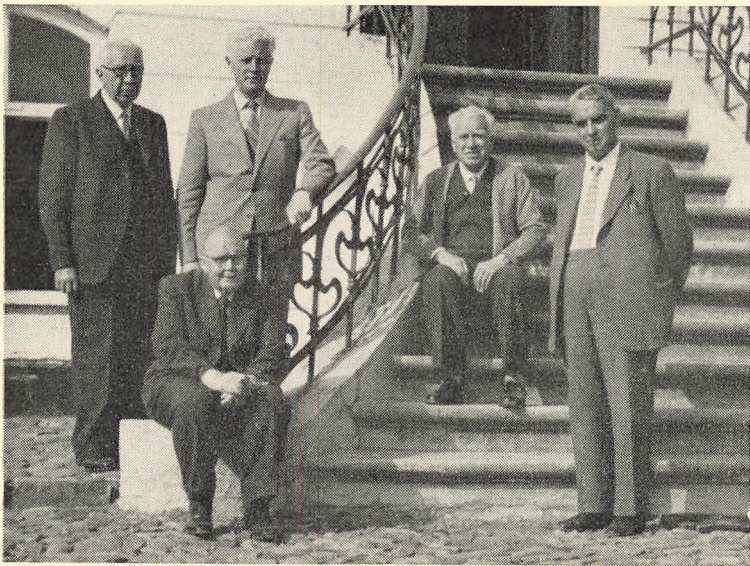
Fra „Rådhuspladsen“

Hjørnet af „Fasanvej“

Indiske professorer på besøg

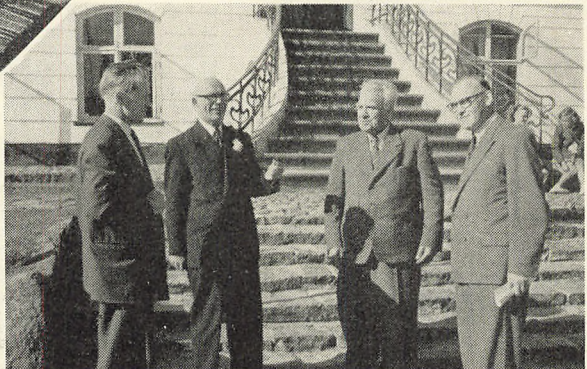

Højskolens bestyrelse.
Fra venstre: fabr. Vald. Olsen, pastor C. Bartholdy, provst C. P. Agger, landssekr. C. M. Julin og højskoleforstander Edv. Jensen, Børkop

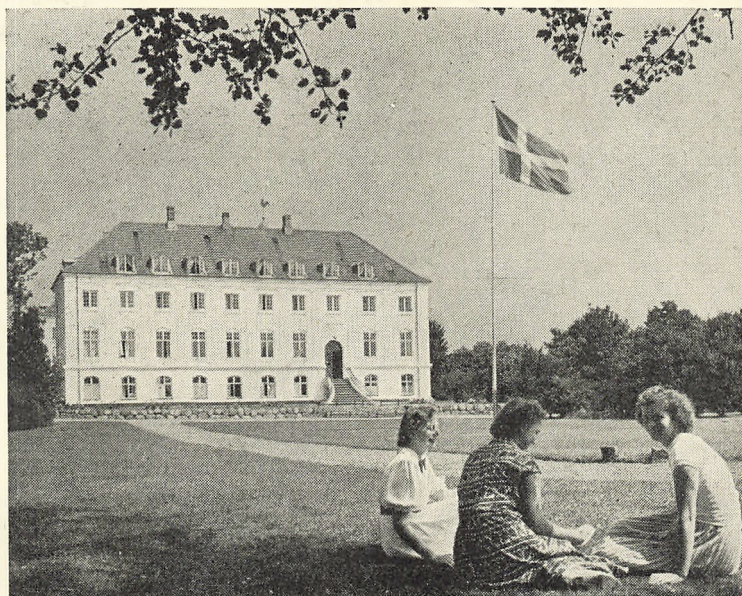
Vor mor — eller: „Hjemmets pulsslag i travlheden“

Fire forstandere møder til elevstævne

Formanden hviler et øjeblik i haven

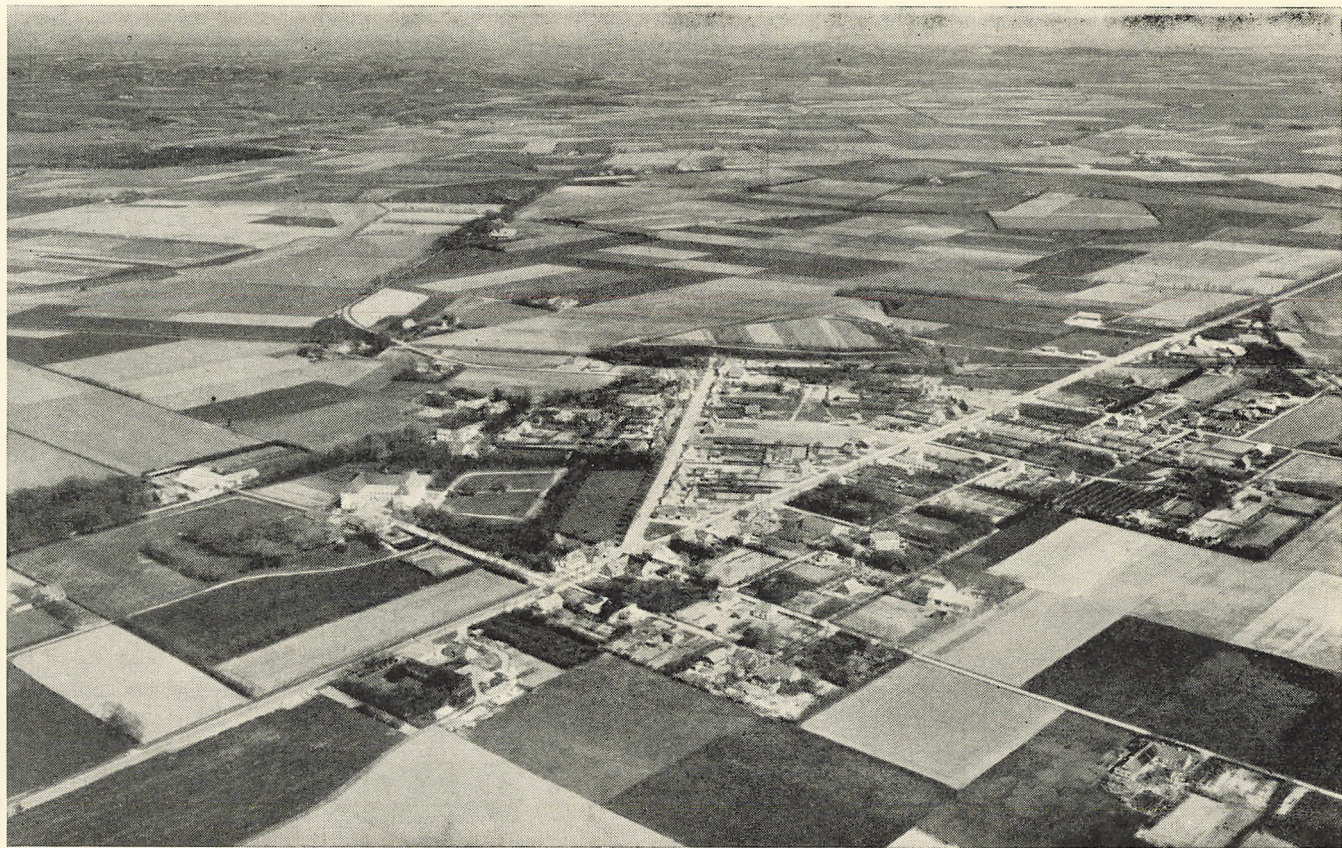

Fårevejle højskole fra haven

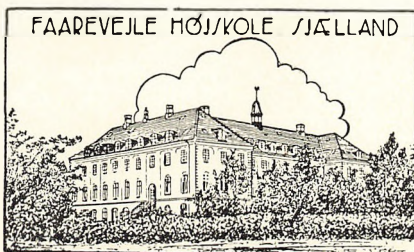
— fra gården

Lammefjorden med Fårevejle Stationsby

KANTATE
VED
FÅREVEJLE HØJSKOLES
50 ÅRS JUBILÆUM
7. JULI 1957

Af K. Robert Hansen

Kor: Fårevejle Højskoles elevkor
Solo: Kaja Andersen
Orkester: Vallekildeorkestret (dir. Poul Hansen)
Recitation: Annette Pade, Lilly Frederiksen
og Solveig Grube

Indledning

Orkester: Præludium af Th. Aagaard.

Mel.: *Lover den Herre* —

Fællessang Himlenes hellige Herre! dit navn vil vi prise,
nåde og miskundhed ville du mod os bevise.

Dagene randt,
nåde alene vi fandt.
Herre! dit navn vil vi prise.

Festen er inde; men hverdagens virke vil vente;
kraften og modet til værket hos dig vil vi hente.

Øg du vor tro,
Sæden lad grønnen og gro,
modnes i høst i din time!

Herre! giv lykke, giv visdom, giv nåde og kræfter!
udrust og dan os, så gerningen lykkes herefter!

Herre, o giv
vækst til det evige liv,
mangefold frugt for dit rige!

Pløj du din fure ved Ånden i hjerternes mulde!
Sæden, der sås — Herre, skjærm den mod vinterens kulde!

Send du os regn,
giv os bønholdelsens tegn:
vældende væde i våren!

Herre! vær du, medens dagene komme og svinde,
blandt os og sign du vort virke, til høsttid er inde!

Gud, vær os god!
— For den almægtiges fod
vi vil vor pris nu frembære.

Josef Blomgren 1917.

I

Landet bag dæmningen Verden — Danmark — Hjemmet

Mel.: Venner, ser på Danmarks kort.

Kor Store verden! skabt af Gud
— fald til trods Hans store gave!
Se dig om i verdens have
— underværk dens mindste skud!
Brødet spirer op af mulde,
bjergene er af rigdom fulde;
havets fisk og buskens bær
vidner om, hvor rig Gud er.

Solo Rige verden! ved Guds ord
underfuld og skøn du skabtes;
og trods, hvad ved synd fortabtes,
bær' det mindste strå Guds spor.
Himlens blånen, alt det grønne,
havets spejlen, blomster skønne,
sne på tinder, korn i vang
synger skaberen sin sang.

Fællessang Verden, Gud, er kun en flig
af dit rige guddomsklæde;
jorden, vi med tak betræde,
er din blomsterstrøede sti:
toner, evner til at kvæde,
former, farver, forskerglæde,
hjemmets lykke, arbejdskår
— blomsterduft, som til os når.

Kor Danmark! På den store jord
kun en plet, og få kun regner
med dig; dine øer tegner
sig beskedent fjernt i nord,
småt og grønt med bakker lave.
Dog blev du Guds store gave;
thi den plet af jord og vand
blev vort dyre fædreland.

Solo Danmark! Lille, svage land,
kæmpehold i stores hænder —
alle, som din skæbne kender,
véd, hvor let du tabe kan;

fjender tit har gjort dig mindre —
værrer mod dig var de indre —.
For sin synd og overmod
Danmarks folk må gøre bod.

Fællessang Danmark! Lille grønne vang,
skønne, rige blomsterhave,
Herrens store godheds gave
blev du ikke blot én gang;
men bestandig har han givet
atter landet, folket livet
nådigt mer end tusind år.
Af Guds nåde Danmark står.

Kor Lille plet af Danmarks kort,
som med tak for min jeg nævner,
hvorhen mine tanker stævner,
hvor i verden jeg kom bort —
den, som rummer mine minder,
hvor jeg mine kære finder,
hvor jeg har mit trygge gem,
Paradis på jord: mit hjem —

Solo rammen om mit hverdagskald,
hvor jeg fik mit sted at virke:
køkken, stue, skole, kirke,
værksted eller mark og stald,
hvor jeg hver dag graver skatte
rigere end jeg kan fatte,
hvor Gud daglig i min skål
øser gaver uden mål —

Fællessang hvor jeg skænkes dagligt brød,
hvor jeg er i Faders hænder,
ses af Ham, der alting kender,
føres af Ham til min død,
rejst jeg ser op til Hans rige
bønnens, nådens himmelstige —
for den plet af Danmarks land
aldrig takke nok jeg kan.

Et omstridt land

Recitativ For fem tusind år siden voksede her,
hvor vi nu er samlet, af egetræ'r
de tætteste vidtstrakte skove.

Men landet sank ned, og det hav, hvoraf
det engang steg op, tog igen, hvad det gav;
og atter blev landet til vove.

Men havet fik ikke det sidste ord.
Den Gud, som er skaber af himmel og jord,
han kæmper bestandig mod kaos.
Og med i sin kamp ta'r han menneskers ånd,
gør redskaber i sin almægtige hånd,
ja medarbejdere af os.

Så løstes da atter af vandenens band
med snille, i kamp denne plet af vort land
— et dobbelt kært bed af vor have;
thi to gange skænket — en slette så grøn,
så rig og så frugtbar, så mild og så skøn —
den blev os Guds dobbelte gave.

Med dæmning af sten som et værnende hegn
den ligger nu lunt — på Guds rigdom et tegn —
med blomst og med urt overmåde.
Men bølgerne banker endnu på dens dør;
holdt Gud ikke vagt, blev den hav som før —
vi mindes: vi lever a f n å d e.

Alt af nåde

Mel.: H. Weber Jensen.

Kor Af nåde Gud gav os vort menneskeliv,
dets dyre og hellige gave;
af nåde Gud talte sit skaberbliv
til jordens dejlige have.

Af nåde Gud gav os sin gode lov
og ikke for liv at besvære;
til værn om vort liv som vort dybe behov
af nåde han satte sit gærde.

Af nåde sin søn os til frelser Gud gav
og barneret hos sig i dåben;
af nåde — i Kristus — fra vugge til grav
står hele Guds nåde os åben.

Af nåde vi fik evangeliets ord
til frelse fra synd og fra våde;
af nåde han dækked' os børnenes bord
til styrke og vækst i hans — nåde.

Solo Af nåde han mødte os med sit kald —
han fandt os på vildsomme veje;
af nåde han førte os hjem og gav al
sin glæde og fred os i eje.

Af nåde alene vi er, hvad vi er —
af nåde fik troen vi givet;
af nåde vi lever som mennesker, der
tør tro på en mening med livet.

Kor Syng med, I, som kender og véd, det er sandt!
ja syng! for nu kender I tonen;
syng med! øv jer kun, så vi tager den grant
den dag, da vi står foran tronen!

Fællessang Af nåde vi slumrer og vågner påny —
Guds nåde er ny hver en morgen;
til sjæl og til legem bekymring må fly —
derfor er hans nåde os borgen.

Af nåde vi søndag og hverdage fik
som livsrytme — arbejde og hvile —
og solstref på vejen, hvert øjeblik
vi tårer til trods måtte smile.

Af nåde vi lever — i nåde vi dør,
af nåde vor' livstråde væves.
Af nåde i troen, o Herre, os før,
så nåden ej bliver forgæves!

Af nåde os tag og i nåde os led,
hvorhen du det vil, på din måde,
i lys eller mørke — når bare vi ved,
vi frelses for evigt af nåde!

Af nåde Gud lytter til børnenes bøn
og ser dem i verdens vrimmel.
Af nåde til sidst han endogså gi'r „løn“
for evigt hos sig i sin Himmel.

Og dér skal vi sige: „Al nådens Gud!
var livet os ofte en gåde,
så har vi nu sandet og jubler det ud,
at alt, o ja alt var jo nåde“.

II

Skolen på fjorden

Orkester: Præludium af Carl Nielsen.

Et frøkorn

Mel.: Her rejses en skole.

Fællessang Der rejstes en skole på Fyn engang.
Kold var dens mester -- fra Gud en gave.
Et frøkorn den blev i den danske vang;
med skoler blomstrer nu Danmarks have.
 En sæd blev sået,
 en arv har vi fået,
 i hundred år har med tak vi gået
 i fædres spor.

En hytte den var kun og uden pragt,
dens tag af strå og beskedent bordet.
Men hytten var opad en kirke lagt
og hented' sigte og ånd fra Ordet.
 Når ord blev byttet,
 og der blev lyttet,
 i skolehytten blev bånd der knyttet:
 vort støv — Guds ånd.

I tidens skiften, i stormes sus
hin hytte aldrig skal gå af minde.
Om slot eller hytte — som våbenhus
sin kirkegrund må vor skole finde
 og aldrig flytte
 og blive bytte
 for anden ånd, end den Koldske hytte
 gav bolig til.

En bejlerfærd

Recitativ Du genfødte land! ja, så lå du herude,
og undrende, spørgende så du dig om.
Våd var du endnu af det favntag, hvori du
var krystet af havet, og hvorfra du kom.

Du bæved' en tid lang i angst for det nye,
som nu skulle ske dig i kommende år;
dit bryst ånded' tungt, når du spurgte med bæven:
„Gad vide, hvem jeg mig til bejlere får?

Af hvem skal jeg ejes! for hvem skal jeg grønnes?
til hvem skal jeg bære min blomst og min frugt?
af hvem skal jeg elskes, og hvem skal jeg give
min kærlighedsgave i ære og tugt?“

Der meldte sig mange, det vared' ej længe;
de strømmede til dig fra vest og fra øst.
Du kigged' dem an: „Hvorfor er I kommet?
Fordi I til penge at tjene har lyst?

Så gå kun! Men er det, fordi I mig elsker,
sådan som jeg er, og vil dele de kår,
som engang er mine, som rig eller fattig
i kamp for min ære, mit jaord I får“.

— — —

En dag stod der hos dig en mærkelig bejler:
en lille flok mænd med et søgende blik.
Du spurgte som ellers: „Hvorfor er I kommet?
hvad vil I? hvem er I?“ — og svaret du fik:

„Vi er en flok fattige mænd, der alene
som ejendom har, at vi véd, hvad vi vil,
og så en flok venner; og sagen skal lykkes —
Gud gav os en underlig tillid dertil“.

Du svared': „Jeg undres, jeg næsten forarges.
I taler om Gud og om venner og tro;
de andre om gulerod, korn og asparges
kun snakker, som her på min slette vil bo.

Hvad er I for folk? og hvad vil I tjene
med sådant? mon penge? hvordan?“
De svared': „Vi ønsker at tjene alene
vor kirke, vor ungdom, vor Gud og vort land.

Og spørger du om, hvorledes vi vil det,
så svarer vi uden al tøven i kor:
en h ø j s k o l e bygger vi, dansk, ja og kristen,
en ungdommens borg på din nyvundne jord“.

Og frem for dit ansigt én trådte af flokken
— en sortskægget herre, kun lille, men nok
den ivrigste af den — med tro i sit hjerte,
med ild i sit øje, i hånden en stok.

Den stødte han fast i den stenede jord
og trygled' dig mindeligt: „Har du os kær,
så giv os dit ja — du har plads nok, jeg véd det“
— han peged' på *F l i n t h o l m* — „for pladsen er h é r!“

Besejret dit jaord du gav da din bejler:
„Her har du mit hjerte, og pladsen du får.
Så byg kun, byg højt! byg slot, om I vil det!
men husk på betingelsen: *d e l m i n e k å r!*“.

Det hvide slot

Mel.: Her rejses en skole.

Fællessang Så rejstes vor skole solidt og godt,
men dristigt også med tårn og tinde
og højt og prægtigt — ret som et slot
vor ungdom skulle sin skole finde.

Dog ej for at prale;
men høje sale
man bygged' som ramme om livets tale
så kongeligt.

Med „slottet“ man ønskede' at bringe bud
på synlig vis om det kongerige,
som Kristus har stiftet, og ære Gud,
hvis hus er stort, og i sten at sige:

dem, Han betænker
og hos sig bænker,
et liv så frit Han i nåde skænker
så kongeligt.

„Min ungdoms slot og min lyse borg“
fem tusind unge med tak den har kaldet
og fulgt den i glæde og delt dens sorg,
når storm og hav over den er faldet.

De bad: „Gud, spar den!“
— en borg Han var den,
og over vandene frelst Han bar den
så kongeligt.

Kårene

Recitativ Helt underligt er det, som skolen på fjorden
fik kende de samme urolige kår
som landet, på hvilket dens mure blev grundet,
i sine nu svundne halvhundrede år.

En selvfølge aldrig blev skolens beståen;
i kamp for sin væren svandt årene hen;
historien vidner om rytmen og siger:
snart oppe, snart nede, snart oppe igen.

Og h a v e t, som trued' med undergangsdommen?
En bølge hed simpelthen trang og fallit;
eleverne svigted', og skolen blev fattig;
en bank ville have sit lån — det er mit.

En anden — vi husker, at her var der tale
om mænd, hvis viljer var hærdet som stål —
man famled', tog livtag en kende i starten
uenigt om midler — men aldrig om mål.

En tredje hed krigen og „fremmede“s færden
i landet med uret, med vold og fortræd.
En fjerde var staten, som syntes for længe,
at her var til fængsel så egnet et sted.

Men bølgerne fik ikke lov til at tage
vor skole og gøre til intet dens værk.
Hvor ofte den skjultes, op dukked' den atter
og viste sig bølgernes bryden for stærk.

Og dog — var det skolen som sådan,
der selv ejed' kræfter at undgå sin dom?
Hvad det var, som sagde til havet: Hold inde!
— det må vi vist tale lidt nærmere om.

Kor Gud var vort bolværk — kun det kunne holde.
Skolen blev reddet — men kun bag hans volde.
Æren er G u d s i det høje.

Recitativ A n d r e a s s e n hed jo den første på skuden —
en ildsjæl med fremsyn i tale og færd —
en rigtig „kaptajn“. Sagde han mon til havet:
„Så pak dig! Min skole bli'r liggende her.“

Solo og kor Æn og kun én mægter havet at tvinge.
Æn og kun én vil vor lovsang vi bringe.
Æren er G u d s i det høje.

Recitativ Men Valdemar Gøtzsche — en stout „officer“
med vid horisont og med slægt og kultur —
mon han ikke magtede myndigt at sige
et „Vig!“ til de bølger, som da lå på lur?

Solo og kor Gud er vor tilflugt, vor hjælper i nøden,
bølger og undergang, dommen og døden.
Æren er G u d s i det høje.

Recitativ Julin da — som spøgefuldt kalder sig „smeden“ —
i kraft af de mange velsignede år,
han færdedes her og på tinge, han smeded'
vel havet en lænke og takken nu får?

Solo og kor Æn og kun én lægger havet i lænker.
Æn og kun én vi vor takkesang skænker:
Æren er G u d s i det høje.

Recitativ Men Blomgren — et højskolemenneske lige
fra isse til fodsål — han sang dem vel bort,
de truende bølger? de måtte vel komme
for sådan et smil og en evne til kort?

Solo og kor Gud er vort værn, og i hans vingers skygge
søger vi ly; bag hans skjold er vi trygge.
Æren er G u d s i det høje.

Recitativ Men så Jørgen Jensen, som kaldtes til posten
med ungdommens hele begejstring og mod,
han trådte vel så, som hans navnebror gjorde
med dragen, det grådige hav under fod?

Solo og kor Æn og kun én magter skæbnen at vende.
Æn og kun én på vor nød gør en ende:
Æren er G u d s i det høje.

Recitativ „Kaptajn“, „Officer“, og du „Smed“ og du „Sanger“,
du „Jørgen med dragen“ — på hver jeres vis
I stemmed' mod strømmen, I kæmped' at redde
vor skole fra bølger og hav og forlis.

Vi véd, hvor I stred. I har slidt, I har bedet,
og stundom — når ingen det så — har I grædt.
I mærkedes alle af sliddet og striden.
ét hjerte blev såret — og dog ikke træt.

Fra os, som fik lov for en stund til at hvile,
fordi I har kæmpet — vi be'r jer — modtag
stiltfærdigt, ærbødigt — i nærvær og minde —
en inderlig t a k nu på mindernes dag!

Men spørger vi jer: Var det jer, der tvang havet
at afstå fra angreb og løbe sin vej?
mon I var det bolværk, der reddede skolen?
— i kor vil I svare et enstemmigt nej:

Kor Gud var vort bolværk — kun det kunne holde;
skolen blev reddet — men kun bag hans volde.
Æren er G u d s i det høje!

Dæmningen — en stormnat

Recitativ Er Guds — ja, men kendt er det dog af enhver, der
om skolen blot véd bare mindste besked,
a t v e n n e r n e s trofaste vedhængen altid
var højskolens dybeste hemmelighed.

Ja, hvem vil det nægte? Vi véd det: de stod her
som bolværk for skolen i halvhundred år.
Er her ikke grunden, vi prøver at finde
i dag til det under, at skolen består?

En levende dæmning af levende stene
om skolen i alle dens år kunne ses;
i tidernes strømme mod bølger og brænding
slog trofaste venner om skolen en kreds.

Hver gammel elev, som fra skolen fik hentet
til livet og striden sig styrke og fred,
hvert hjem, som stod bag og forstod, hvad den ville,
de blev i dens „Audebodæmning“ et led.

Hver bøn, der blev bedt, og hver hvid, der blev ofret
til skolen, hvert udslag af tillid og tro,
blev sten muret ind i det levende bolværk,
bag hvilket den havet til trods kunne bo.

Spredt bor de, de venner, i øster og vester,
så én bor os nær, og en anden er fjern.
Da storm satte ind — der var fare på færde —
de strømmede sammen til levende værn.

— — —
Så vanskeligt er det at nævne den ene
sten frem for den anden i rækken af sten
i bolværket om os; for de er jo alle
så helt uundværlige. Dog er der én,
vi nævner, fordi han — da hele vor skoles
beståen kun hang i den spinkleste tråd —
fik lov til at samle al vennernes troskab
og offer i én uforglemmelig dåd:

Da natten var begsort, og havet sig rejste
for nu i et sidste og knusende slag
at gøre en ende på dette — da gryed'
med ham for vor skole der at ter en dag.

Og dog — også han, netop han viste bort fra
sig selv — om hans dåd skulle aldrig stå gny.
Gå kun ud i haven og se, hvad han mejsled'
i stenen, da skolen stod genrejst påny!

Fællessang „Guds miskundhed alene
grundfæstet står i evighed;
sin kårne brud den rene
fra slægt til slægt han holder ved,
dem, som bevaret har hans pagt,
hvem kronen er tilsagt,
hvor engle hist i kæde
om himmeltronens glans
Gud Herrens pris udkvæde
for livets sejerskrans.
Min sjæl, istem med glæde:
Al æren er og bliver hans!“

III

Kirken på klinten

Orkester: Præludium af E. Olsen.

Kirke

Mel.: Kirken den er et gammelt hus.

Kor Kirke, på pinsedagen født!
Ånden og Ordet dig skabte.
Bød for alt, hvad ved synd blev ødt,
reddende hånd til fortabte,
fred til vor strid og håbets ord
rækkes os fra dit rige bord
— al evangeliets nåde.

Solo Kirke! du blev, mens tiden randt
midt i dens skiften den samme.
Fjendernes storm du overvandt —
vige de måtte med skamme.
Svag i dig selv og hurtigt mat —
verden omkring en Goliat —
stenen i slyngen kun Ordet.

Kor Kirke i sten! i hver en egn
står du; for ungdom og alder
er du så klart et nådens tegn
— synligt du maner og kalder:
maner vor slægt til bød og bøn,
råber det ud, at i sin søn
åbner Gud favnen for alle.

Solo Kirken — kun lav, med ruder små,
kullet, med murene tykke —
vidner, vi i Guds nåde må
skjule os skærmet og trygge.
Kirken med tårn, med spir og spids
lovsynger Gud i tro fuldvis:
over os Himlen er åben.

Fællessang Kirke i Danmark! Gud var god —
holdt dig som barnet ved hånden;
snubled' du, fik han dig på fod;
slumred' du, vækked' dig Ånden.
Kirke, vor moder! arv og gæld
vedstår vi blankt. Så giv os held
trofaste børn dig at være!

Myte — virkelighed

Recitativ: Så sære s a g n der spandtes om dig,
af mytens jord du tidlig randt,
i dunkle tider har du skjulte rødder —
men hvem du er, vi kender grant.

F r u I n g e r — så fortæller sagnet —
har bygget dig. Og skønt af træ
og lav, du blev de første kristenslægter
mod død så trygt et kirkelæ.

Det kosted' kamp; thi hvad hun bygged'
ved dag, blev revet ned ved nat;
af „troldtøj“, „d r a g e r“ — ligemeget,
det m ø r k e t s f y r s t e var, som havde fat.

Naturligvis — den måtte hindres,
den kirke, i at fæste rod;
det vidste han: det var hans dødsdom,
om først den fast i sognet stod.

Thi kirken i et sogn betyder,
at Kristus er her, levende og sandt;
hvor ordet lyder rent og bordet dækkes,
Han kæmper, som på korset vandt.

En myte siger: tvende stude —
en anden, at det var en t y r —
en tredje to, som knækked' dragens magt, thi
hvor G u d det vil, det onde fly'r.

Og kirken fik sit sted at ligge
i fred så skønt på klint i fjord;
og andre bytted' træ med stene
og vided' ud med dør i nord,

med hvælving, skib med stolestader,
med vaabehus og tårn i vest,
og klokker kimed' bort det onde
og folket hid til søndagsfest.

Men d r a g e n, døden, hviled' ikke;
trods nederlag og banesår
han leved' og bekæmped' livet
i alle disse mange år.

Thi kunne han end ej forhindre,
at kirken stod, og ordet lød,
han kunne lægge sig ved kirkedøren
og spærre folket ude — til dets død.

Og stadig øver han, den onde drage,
sin onde gerning nu som før
og spyr sin gift og øver modstand
fra pladsen foran kirkens dør.

Og stadig må mod dragen kæmpes,
og gennem al hans spy og modstand sejt
og ind i kirken til livsordet,
til Kristus selv, må banes vej.

Du vinked' efter hjælp — og fandt den
hos den, du lånte ord og ånd;
den kristne, danske ungdomsskole
til fælles kamp dig gav sin hånd.

Så ligger skolen da herude
— med mange pligter i vor tid,
dog først og fremmest engageret
i denne alvorstunge strid.

O Gud! lad det vor skole undes
at stå med ånd og liv i pagt
og være med den ring at bryde,
som dragen har om kirken lagt,
så unge hjælpes til at sige
al tidens troldtøj blankt et nej
og gennem tvivl og spot må finde
fra død til liv din kirkevej!

Bekendelse

Mel.: Nu, velan, vær frisk til mode.

Kor Jesus Kristus! du er livet,
livets rod og livets træ.
Fred og nåde, synd tilgivet
fandt jeg i dit dyre læ
plantet midt i verdens dal,
mod den brand en skygge sval,
ly og varme mod dens kulde,
liv for dine under mulde.

Livet selv ved dig oprinder,
livet her på jord får værd;
bort dets nattemørke svinder,
døbes i dit morgenskær;
indhold får min arbejdsdag,
mening også folk og flag,
fugl får flugt, og blomst har farve
af det liv, jeg fik at arve.

Fællessang Jesus Kristus, livets kilde!
bosat fra min dåb hos dig
lad mig ej ved tvivl forvilde
bort fra livet, bort fra dig!
Bind mig fast til dig i tro,
lad mig altid hos dig bo,
øse af dig ufortrøden
liv for livet, liv i døden!

Et spørgsmål og et svar

Recitativ Man siger, vi ikke er højskolepiger,
helt rigtige, højskolenavnet til trods.
Hvor ville vi ønske, at alle, som siger
sådan, ville lytte en smule til os.

— — —
Vi spørger jer: Hvad er da højskolesigtet?
hvad er det, der giver en skole det navn?
Vi beder jer svare: Hvori har vi svigtet?
hvormed har om muligt vi slukket dens bavn?
En højskole er jo kaldt skolen for livet;
deri er den udtrykt, dens hemmelighed:
En hjælp til at kende det liv, som blev givet
af G u d som en g a v e, og u n d r e s d e r v e d
— en hjælp til at se, der er m e n i n g med livet,
der er mål, der er plan med hver enkelt af os;
der er andet end pjattet om „pustet i sivet“
og æde og drikke og blot leve los
— en hjælp til at se, at fik liv vi i fæste,
så var det for andet end tomt nyderi;
til t j ø n e s t e fik vi det — tjene vor næste,
som ikke fik pladsen i solen som vi.
Og hvem trænger mer til en hjælper og trøster
end den, som blev syg og nu trues af død?
Så fik vi et kald: Du er kvinde — vær søster
og mor for din lidende broder i nød!

Og hvem trænger mere til højskoleånden
end netop den pige, som ta'r sig det på?
Javel, hun skal virke med hoved og hånden
— men tror dog vel nogen, at det kan forstå?
— — —

Vi skal være d y g t i g e — livsfarligt andet —
og vide en masse og kunne vort fag;
ej heller det skader at virke lidt „dannet“,
før man med den gerning sig giver i lag.
Hvis mennesker blot var en samling af kroppe,
af muskler og nerver — tilfældigt, i flæng,
så trængte de bare til én, der kan stoppe
tabletter i munden og rede en seng;
og så var det nok med vor kunnen og viden,
vor „almene dannelse“, arbejdsteknik
og anatomi og — et slagord i tiden —
en effektiv, faglig og god metodik.

M e n mennesket er ikke dette; men dannet
det blev — vel af støv, ja, men også af å n d
og tilhører G u d, så det trænger til andet
end, hvad der kan øves med hjerne og hånd.
Så trænger da vi, som skal tjene vor broder,
til mere end bare kemi og fysik;
vi snyder ham dybest, om — blændet af moder —
vi mødte ham bare med — faglig teknik.
Det vidste de gamle. Trods hvad man må kræve,
vi må ikke vige, men følge det spor:
vor gerning fra håndværk til t j e n e s t e hæve
for Gud og for næsten, vor lidende bror.
— — —

Men hør! hvad var det? Det var højskoletale,
det er jo da netop, hvad hø j s k o l e n vil:
forkynde og synge, så — vakte af dvale —
vi ser, hvem vi er, og hvorfor vi er til.
Men så er det rigtigt, så har vi jo hjemme
i højskolen — også på dette sted!
Hvor kan I mer synes, at vi er så slemme?
Giv hjerte- og husrum! vi be'r: t a g o s m e d !
— — —

Du fortid og nutid, kom her, lad os tage
hinanden i hånden og synge til Gud
en l o v s a n g, som — født her i fortidens dage —
skal blive og tone i fremtiden ud!

Lovsang

Mel.: Islands nationalhymne.

Fællessang Vor lovsangs Gud, vor lovsangs Gud!
vi lover dit hellige, hellige navn.
Se, tider og slægter er afmægtigt vånd
i din vældes og kærligheds hånd.
Du skabte alt liv ved et almagtens bliv
og opholder alt ved din Ånd —
lad alt, hvad der sker os, på herligste vis
samstemme, o Gud, til din pris.
Du var lovsangs Gud, du vor lovsangs Gud,
som styrer al tidens og klodernes gang,
dig vies vor lovprisnings sang.

Vor lovsangs Gud, vor lovsangs Gud!
vi lover dit hellige, hellige navn.
Skønt himlenes himle ej rummer din magt,
vil med os du dog slutte din pagt.
Du ændret ej har dig, men er, hvad du var:
en salighedsborg for din slægt,
en evighedsklippe i tidernes brus
urokket af stormenes sus.
Du vor lovsangs Gud, du vor lovsangs Gud,
o, stem vore hjerter til evighedsklang —
dig vies vor lovprisnings sang.

Vor lovsangs Gud, vor lovsangs Gud!
vi lover dit hellige, hellige navn.
Al kærligheds kilde, al saligheds rod,
vi iler med pris dig imod.
Vor Herre og Gud! for dit frelsende bud
vi lægger vor tak for din fod.
Fra tidernes gry indtil tidernes kvæld
hos dig er et salighedsvæld.
Du vor lovsangs Gud, du vor lovsangs Gud,
som skabte vor sjæl med tilbedelsestrang,
dig vies vor lovprisnings sang.

Josef Blomgren 1919.